

Lietuvoje pritrūks gydytojų

Šiuo metu Lietuvoje labiausiai trūksta šeimos gydytojų.

ELTOS nuotr.

Vilnius, liepos 31 d. (Bernardinai.lt) – Gydytojų teigimu, susidariusi padėtis veda prie kritinės ribos – 1 tūkst. Lietuvos gyventojų tenka vos 4 gydytojai.

Prie šeimos gydytojo kabineto nusidriekusi ilgos eilės, pacientai apsilankymo pas kai kuriuos specialistus laukia ne vieną mėnesį.

Pasak Klaipėdos jūrininkų ligoninės Chirurgijos klinikos vedėjo Artūro Razbadausko, medikai masiškai meta darbą Lietuvoje ir ieško sotesnio gyvenimo užsienyje.

„Medikų darbas – vienas pavojingiausių, tad būtina peržiūrėti at-

lyginimų sistemą. Jeigu atlyginimas būtų didesnis, vargu ar medikai paliktų gimtąją Lietuvą. Dirbu su studentais ir matau, kad greitai mes nebeturėsime jaunų, kvalifikuotų medikų – jie bus emigravę į užsienį. Kaip ir slaugytojos, kurios gauna juokingai mažas algas. Visa sistema vien gydytojų pasiaukojimu gyva nebus, būtina tikra, o ne ‘popierinė’ sveikatos apsaugos pertvarka”, – svarstė A. Razbadauskas.

Šiuo metu Lietuvoje labiausiai trūksta šeimos gydytojų, taip pat – vidaus ligų specialistų, anesteziologų, reanimatologų bei chirurgų.

Kuo toliau, tuo labiau jaučiamas ir slaugytojų stygius. Joniškio ligoninės slaugytojos, pakilusios į kovą dėl didesnio atlygio, atskleidžia graudžią padėtį visoje Lietuvoje. Sunkų ir atsakingą darbą dirbantys specialistai priversti tenkintis skurdžiu atlyginimu.

Ypač trūksta gydytojų atokesnėse vietovėse – rajonuose trūksta nuo 20 iki 25 medikų. Lietuvos gydymo įstaigoms stinga maždaug 350 specialistų. Lietuvos gydytojų vadovų sąjunga išpėja, kad iki 2015 m. Lietuvoje gydytojų sumažės penktadaliu.

„Padėtis prastėja. Netrukus mūsų šalyje gali tapti pavojinga sirgti, nes ligoninės netenka pačių geriausių specialistų. Ko verta šiuolaikinė aparatūra ir technologijos, jeigu ateityje mūsų šalyje nebus kam su ja dirbti?“, – klausė A. Razbadauskas.

Pirminiais skaičiavimais, Lietuvos medikų atlyginimų padidinimas iš biudžeto papildomai pareikalautų kone pusantro milijono litų.

Lietuvos gydytojų sąjungos prezidento Liutaurio Labanausko teigimu, stingant medicinos darbuotojų, didinamas jų darbo krūvis, ir tai neretai pažeidžia Darbo kodekso nuostatas. „Gydytojų darbas yra ypač atsakingas, darbo sąlygos sudėtingos, o atlygis dešimteriopai mažesnis nei kitose Europos Sąjungos šalyse. Būtina nedelsiant spręsti pagrindines problemas, sukeliančias padidintą įtampą medikų darbe“, – sako L. Labanauskas.

Įstatymai trukdo susigrąžinti mokslininkus

Vilnius, liepos 31 d. (Lietuviams.com) – Užsienio lietuvių rėmimo centras ir toliau gvildendamas protų susigrąžinimo problemą atliko Lietuvos Respublikos dokumentų, susijusių su užsienyje dirbančių mokslininkų grįžimo galimybėmis, tyrimą.

„Daugelis tarptautinės mokslininkų migracijos tema atliktų tyrimų teigia, jog pagrindinis tyrėjų susigrąžinimo ir pritraukimo iš užsienio veiksnys yra šalies mokslinio tyrimo įstaigų ir apskritai mokslo aplinkos patrauklumas, susijęs su tyrėjų darbo galimybėmis, laboratorijų kokybe, įsidarbinimo kliūčių mažinimu ir šio proceso skaidrumu, bendradarbiavimu su pasaulinio lygio mokslo įstaigomis ir daugybe kitų dalykų. Lietuvoje atlikti panašaus pobūdžio tyrimai kaip pagrindines kliūtis grįžtančiams mokslininkams įvardija mokslo įstaigų mūsų šalyje nelankstumą ir skaidrumo stoką“, – pasakojo projekto „Protų susigrąžinimo programos parengimo ir įgyvendinimo“ vadovas dr. Tomas Žalandauskas.

T. Žalandausko įsitikinimu, viešoji politika gali daryti įtaką šioms galimoms kliūtims ir skatinti patrauklios mokslo ir tyrimų aplinkos konkrečioje šalyje kūrimąsi.

Atliktame strateginių dokumentų tyrime pastebima, kad daugelis programų stokoja globalaus mąstymo ir suvokimo, kokia yra Lietuvos užimama vieta pasaulyje, Europoje ir

Nukelta į 6 psl.

PERIODICALS

Šiame numeryje:

- Sporto naujienos. Futbolas. Krepšinis. Olimpiada–2008 (p. 2, 8)
- Emigrantų grįžimas į politiką būtų labai sveikas (p. 3, 11)
- Atostogos, kurių ne vienas pavydės (p. 4)
- E. Pliaterytė – lietuvių Joan d’Ark (p. 5, 11)
- Laiškai (p. 5)
- Baltoji knyga (10) (p. 9)
- Kaip kalbame... (p. 9)
- Išėivijoje buvimas neatleidžia mūsų nuo pareigų... (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.21 LT
1 EUR — 3.45 LT

Lietuvos kariai grįžta iš Irako

Irake lietuviai tarnavo kartu su amerikiečiais pėstininkais.

ELTOS nuotr.

Vilnius, liepos 31 d. (BNS) – Lietuva bent kol kas baigia maždaug 5 metus trukusį savo karinį dalyvavimą misijoje Irake – į Lietuvą grįžus 33 kariams, Irake liks keli karo instruktoriai bei karininkai.

Būrys LITCON-10 tarnybą tarptautinės koalicijos operacijoje „Irako taika“ pradėjo 2007 m. lapkritį. Pasibaigus planuotam 6 mėn. misijos

laikotarpiui, 11 karių grįžo į Lietuvą šių metų gegužę. Kiti, krašto apsaugos sistemos vadovybei paprašius, liks dar 2 mėnesiams tęsti misijos. LITCON-10 kariai galėjo savarankiškai pasirinkti: grįžti namo ar likti ilgesnį nei numatytas laiką.

Kita LITCON pamaina į Iraką nebus siunčiama.

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

SPORTO

APŽVALGA

FUTBOLAS

Paruošė **Ed. Šulaitis**

Tarptautinės futbolo rungtynės – Čikagoje

Kaip žinome, į Čikagą retai užsuka pasaulinio garso futbolo ekipos. Todėl smagu pranešti, kad netrukus – ši sekmadienį, rugpjūčio 3 d. – čia varžysis dvi žinomos komandos – Ispanijos „FC Barcelona“ ir Meksikos „Chivas de Guadalajara“.

Rungtynės įvyks didžiajame „Soldier Field“ stadione prie Michigan ežero. Kaip pranašaujama, ši susitikimą stebės per 50,000 žiūrovų. Tad bilietus į jį patariama įsigyti iš anksto. Rungtynių pradžia – 6 val. v.

„Fire“ prieš „Wizards“ – 0:0

Chicago „Fire“ profesionalų futbolo vienuolikė praėjusį sekmadienį iš Kansas City pranešė tik vieną tašką, lygiomis 0:0 sužaidusi su vietos „Wizards“ ekipa.

Reikia pažymėti, kad per paskutines rungtynes čikagiečiai nepatyrė nė vieno pralaimėjimo, net 3 kartus sužaidė lygiomis ir dvejuose susitiki-

muose pelnė pergalę.

„Fire“ futbolininkai po 12 šio sezono rungtynių turi 26 taškus ir MLS lygos Rytų grupėje nužima trečią vietą. Pirmoje vietoje „New England“ (33), antroje – „Columbus“ (28). Kitą šeštadienį, rugpjūčio 2 d., „Fire“ rungtyniaus išvykoje prieš „CD Chivas USA“.

Lietuvos čempionų komandoje – antras brazilas

Lietuvos futbolo čempionai „FBK Kaunas“ įsigijo dar vieną brazilą – saugą Rogerio dos Santos. Šis 20 metų amžiaus futbolininkas yra žaidęs San Paulo ir kitų miestų komandose.

Pažymėtina, kad Kauno ekipoje iki šiol jau žaidė vienas brazilas – puolėjas Rafael Ledesma, kuris praėjusiais metais buvo išrinktas geriausiu Lietuvos A lygos futbolininku.

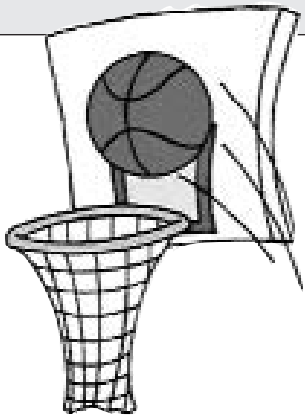
M. Kalonas ryngtyniaus Airijoje

Lietuvos futbolo rinktinės žaidėjas, 24 m. amžiaus saugas Mindaugas Kalonas pasirašė sutartį su vienu pajėgiausių Airijos klubų – Dublino

„Bohemians“.

M. Kalonas iki šiol yra rungtyniavęs Latvijos, Anglijos ir kitose komandose.

KREPŠINIS

EDVARDAS ŠULAITIS

Lietuvos jaunimo krepšinio rinktinė „UIA“ atvyksta į JAV, kur dalyvaus tarptautiniame krepšinio turnyro „Nike Global Challenge“. Jis įvyks Liberty High School patalpose, Hillsbor mieste, netoli Portland, Oregon valstijoje.

Turnyras vyks rugpjūčio 8–10 dienomis ir jame dalyvaus 8 komandos – 5 iš užsienio ir 3 JAV ekipos. Be Lietuvos krepšininkų čia pasirodys Kanados, Puerto Rico, Serbijos ir Senegalo krepšininkai.

Lietuvos atstovai pirmąsias rungtynes žais rugpjūčio 8 d. 2 val. po pietų prieš Kanadą. Kitą dieną – šeštadienį – 6 val. v. lietuviai rungtyniaus prieš vieną iš „Team USA“

Lietuvos jaunieji krepšininkai

komandų. Tada, laimėjimo atveju, mūsiškiai pakliūtų į nugalėtojų ratą ir žaistų dėl apdovanojimų. Pralaimėjus tektų varžytis dėl žemesnių vietų.

Lietuvos rinktinę sudaro dešimt 1989 metų gimimo jaunuolių iš Kauno ir Vilniaus. Lietuvos komandos vyr. treneris – Linas Šalkus, padėjėjas – Darius Dikčius. Žaidėjų sąrašas atrodo taip: Mindaugas Kuzminskas, Tadas Brazys, Simas Buterleivičius, Šarūnas Kulevičius, Paulius Gvazdaitis, Dominykas Narkūnas, Rokas Čepanonis, Mantas Pukinskas, Šarūnas Sliesoraitis, Vytautas Pikalavičius.

Šio tarptautinio turnyro rengėjai – pasaulinio garso sportinės aprangos kompanija „Nike“ Lietuvos komandos viešnagei JAV surengti pakvietė Portland lietuvių veikėją Vilių Žalpi, kuris stengiasi svečiams sudaryti kuo geresnes sąlygas. Jis rūpinasi ir gausiu lietuvių žiūrovų dalyvavimu Lietuvos krepšininkų rungtynėse.

Reikia manyti, kad jo pastangos susilauks reikiamo dėmesio!

OLIMPIADA-2008

Šarūnas Jasikevičius (k) – krepšininkų palydose į Beijing olimpiadą.

Piotro Romančiko (ELTA) nuotr.

Lietuvos JAV krepšinio rungtynes rodys Amerikos televizijos stotys

EDVARDAS ŠULAITIS

Lietuvos valstybinė krepšinio rinktinė, keliavusi daugiau negu visą parą, pasiekė Makao miestą Kinijoje, kur pradėjo treniruotis artėjančioms dvejoms draugiškoms rungtynėms.

Pirmosios iš jų įvyks jau ši penktadienį, rugpjūčio 1 d. 7 val. ryto Čikagos laiku. Šias rungtynes rodys kabelinės televizijos sporto kanalas – ESPN 2 tiesiogiai iš rungtynių vietos. Bus rungtyniaujama prieš iš NBA žvaigždžių sudarytą JAV krepšinio rinktinę, kuri jau anksčiau yra pareiškusi, kad Kinijoje ją patenkin-tų tik aukso medaliai.

Rungtynės bus žaidžiamos 15,000 vietų turinčioje „Makao Cotai“ arenoje, esančioje tame pačiame pastate, kur yra apsigyvenusi visa Lietuvos olimpinė delegacija.

Prieš išvykdamą į Kiniją, Amerikos krepšinio rinktinė Las Vegas mieste praėjusį penktadienį įveikė lietuvių kilmės buvusio krepšininko Leo Rautinš treniruojamą Kanados ekipą net 120–65 rezultatu. Beje, šiose rungtynėse dėl nedidelio sužeidimo negalėjo žaisti amerikiečių žvaigždė Le Bron James. Šio susitikimo metu pranešėjai ne kartą paskelbė, kad ESPN 2 stotis rugpjūčio 1 d. ryte rodys JAV–Lietuvos krepšinio rungtynes iš Kinijos.

Lietuvos krepšinio rinktinė, prieš išvykdamą Kinijon, praėjusį sekmadienį žaidė paskutines rungtynes namuose ir Vilniaus „Siemens“ arenoje lengvai įveikė Suomijos krepšininkus.

Rašant šias eilutes, dar nebuvo paaškęję, ar Kinijoje galės žaisti Washington „Wizards“ profesionalų žaidėjas Darius Songaila, kuris treniruočių metu Lietuvoje patyrė nugaros traumą. Jam buvo padaryti tyrimai ir išsiųsti į Ameriką, kur bus nartata, ar jis galės atstovauti Lietuvos rinktinei, ar ne.

Jeigu bus susilaukta neigiamo atsakymo, Lietuvos rinktinėje liks tik vienas – Linas Kleiza, kuris šiuo metu žaidžia NBA lygoje. Tuo tarpu JAV, Argentinos ir Ispanijos visi pagrindiniai žaidėjai yra NBA žvaigždės. Todėl ši kartą Lietuvos ekipai rungtyniauti olimpiadoje nebus lengva.

Antrąsias rungtynes Makao

mieste Lietuvos rinktinė žais šeštadienį, kur susitiks su Turkijos krepšininkais.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500. Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to **Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.**

Mąžindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiami. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV
Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)
Metams \$215.00 • 1/2 metų \$130.00 • 3 mėn. \$100.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu
Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV
Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)
Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu
Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu
Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė – Aldona Žemaitytė

aldaze@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

EMIGRANTŲ GRĮŽIMAS Į POLITIKĄ BŪTŲ LABAI SVEIKAS

Apie emigraciją ir grįžimą, apie protų nutekėjimą, apie tai, kas rašo piktus komentarus internete po straipsniais apie užsienio lietuvius, apie pastarųjų dalyvavimą rinkimuose ir neišnaudotas jų galimybes bei nepakankamą ir neteisingą valstybės dėmesį jiems šikart kalbamės su Demokratinės politikos instituto prezidentu **dr. Mantu Adomėnu**.

– Neseniai teko kalbėtis su airiu advokatu, neretai dirbančiu su lietuvių bylomis. Jis manęs paklausė, kodėl mūsų tautiečių Airijoje yra daug daugiau nei latvių ar estų. Prisiminiau, kad kada girdėtą paaiškinimą, kad lietuviai turi tarsi emigracijos geną. O kaip jūs jam atsakytumėte?

– Visų pirma reikia pasakyti, kad mūsų emigracija yra daug didesnė nei kitų tautų, kurios yra panašiose ekonominėse sąlygose. Ir tai griaua tą paaiškinimą, kad vieninteliai emigracijos veiksniai yra ekonominiai ir su ekonominiais susiję socialiniai dalykai. Ir iš tiesų Lietuvoje yra ta emigracijos atmintis. Dabar jau iš šios tokios perspektyvos galėčiau sakyti, kad tai net susiję su mūsų unikaliu santykiu su valstybingumu. Mes į didžiuosius kataklizmus reaguojame emigruodami, taip buvo po 1963 m. sukilimo, kai kilo emigracijos banga, būtent po to nepavykusio bandymo atgauti valstybingumą; kita banga buvo po atgauto valstybingumo – po 1918 metų; tuomet vėl po prarasto 1945-aisiais; ir jau šiais laikais vėl atgavus nepriklausomybę. Nusivylimas dar XIX a. neatgautu valstybingumu ir buvo ta emigracijos bangų pradžia. Lenkai, beje, irgi panašiai reagavo, tačiau didesnio krašto dinamika yra visai kita. Prie lietuviško emigracijos intensyvumo prisideda tai, kad net palyginus nedidelio žmonių kiekio išvažiavimas yra labai ryškiai juntamas, nes mūsų šalis maža. Mažame krašte emigracija labai greitai gali tapti įpročiu, nes išvažiavus kelioms dešimtims tūkstančių žmonių, netrunki pastebėti, kad iš tavo pažįstamų rato kažkuri dalis irgi emigravo.

(...)

Būtina suvokti, kad toje labai nepastovioje emigracijos pusiausvyroje, kuri lemia, ar žmogus išvyksta, ar pasilieka, ekonominiai faktoriai nėra vieninteliai. Rezultatas šiandien yra toks, kad lietuvių tautos būvis iš esmės pasikeitė. Tačiau to mes dar nesame iki galo suvokę, gyvename kaip teritoriškai vientisa tauta, tačiau per 15 metų esame tapę diasporos tauta. Ir tai yra didžiulis iššūkis mums, jei norime toliau sėkmingai gyvuoti kaip tauta. Žinoma, galime išsisklaidyti ir nekreipti į tai dėmesio, o vieną dieną mus jungs nebent lietuviškos pavardžių šaknys, kai iš kokio Zakarausko bus likę tik Zakar. Tačiau jei norime atlaikyti globalizacijos, tautų maišymosi spaudimą, turime labai radikaliai permąstyti savo kaip tautos ir valstybės išgyvenimo ir veikimo scenarijų. Turime mokytis iš tokių tautų kaip armėnai, žydai ar airiai, kaip reikia gyventi būnant diasporos tauta, kai itin didelė jos dalis yra kažkur kitur. (...) Reikia žiūrėti į

išvykusius ne kaip į kažkokius atsitiktinius užsieniečius, bet kaip į mūsų piliečius, kurių yra nemažai ir jiems reikia pastovių paslaugų. (...)

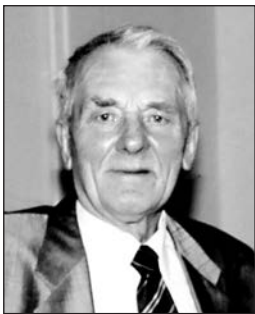
Kita vertus, reikia kalbėti ir apie atvirkščią procesą, kad svetur esantys mūsų žmonės tampa lietuviškos kultūros švyturiais užsienyje. Airiai galėtų žinoti apie Lietuvą ne tik kaip apie statybininkų ir alkoholikų kraštą, bet ir kaip apie savitos kultūros, net panašios į jų šalį. Nes mes esame katalikiškos kultūros paribiuose esančios tautos. Tačiau mes tam nesiriame jėgų, nesiimame kūrybiško mąstymo ir neišnaudojame turimų galimybių.

– Kalbantis su užsienio lietuviais neretai iš jų išgirstu klausimą: tai ar mes jau grįžtame, ar dar ne? Mat jie sekdami Lietuvos žiniasklaidą jau patys nebesupranta, ar grįžimo procesai prasidėjo, o gal emigruoti vis dar populiariau.

– Mano supratimu, kalbėjimas apie išvažiavimą ir grįžimą kaip apie atskirus faktus, būtų neteisingas, nes nėra taip, kad vienu metu iš Lietuvos tik išvažiuojama, o kitu – tik į ją grįžtama. Tie procesai vyksta į abi puses. Skiriasi tik srautai. Antras dalykas tai, kad grįžimas ir išvažiavimas dabar nebeturi tokio galutinumo atspalvio, kokį turėjo pokarinė emigracija. Dabar gyvename labai mobiliame pasaulyje, kai tie patys išvažiavusieji labai nemažai laiko praleidžia Lietuvoje. (...)

Grįžimo procesai visad vyko. Mano vertinimu, jie šiek tiek intensyvěja. Tam turi įtakos Airijos ir Britanijos ekonomikų lėtėjimas, kuris nėra toks dramatiškas kaip Lietuvos, bet imigrantų bendruomenei jis turi didesnės įtakos nei tikriesiems tų šalių gyventojams. O Lietuva visad yra tas atsarginis variantas, kur galima grįžti bulvių augintis. Vis dėlto svarstyklės dar tvirtai pakrypusios į emigravimo pusę. Ir negalima mąstyti taip, kaip kažkada Algirdas Brazauskas pasakė, kad užsidirbs pinigų ir grįš. Tai visiškai primityvus mąstymas. Turėtume siekti pusiausvyros, kad išvykstančių srautai nebūtų didesni už grįžtančių. Kadangi jau yra susikūrę socialiniai tinklai, emigracija visiškai tikrai nesibaigs. Be to, ir ekonominių sąlygų nelygumas irgi veikia kaip emigraciją skatinantis veiksnys. Svarbus ir nusivylimas politiniais procesais Lietuvoje. Reikia pasiekti, kad su išvykusiais nebūtų prarastas ryšys, kad jie daug laiko praleistų Lietuvoje. Mat kuo rečiau grįžtama, tuo tas galutinis grįžimas darosi mažiau įmanomas. Paskui, jeigu vaikai ima eiti į mokyklą užsienio kalba, grįžimas tampa ir beveik visai nebeįmanomas.

Kol kas valstybės politika nedavė jokių apčiuopiamų rezultatų. Mano supratimu, pirmiausia dėl to, kad tai daro neteisinga institucija, ne ta, kuri turėtų tuo užsiimti, turiu omenyje Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą (TMID). Jis netinkamas ir struktūriškai, ir dėl žmogiškųjų išteklių. Aš darbą su išeivija įsivaizduoju visai kitaip nei tautinių rūbelių dalijimą. Manau, kad Užsienio reikalų ministerija (URM), kuri turi savo

MASKVA ATSILYGINA

PETRAS KATINAS

Vladimir Putin, buvęs Kremliaus vadovas, ko gero, tokiu ir pasilikęs, užleisdamas prezidento pareigas savo statytiniui Dmitrij Medvedev, „už nuopelnus“ Maskvai atsilygina buvusiems Vakarų Europos vadovams. Na, panašiai, kaip SSRS kompartijos politbiuras užkabindavo socialistines darbo didvyrio aukso žvaigždes savo satelitams ir tarnams Rytų Europoje. Žinoma, tokio atlyginimo už pagalbą skaldant Europos Sąjungą, o ypač – už antiamerikietišką politiką, kokio susilaukė buvęs Vokietijos Federacinės Respublikos kancleris Gerhard Schroeder, gavęs pareigas Rusijos dujų monopolistiniame „Gazprom“, nedaug kas gali tikėtis. Ką reiškia vien G. Schroeder skirtas dosnus atlyginimas, kur kas didesnis nei buvusio kanclerio. Iki šiol buvo neregėtas dalykas, kad vienos didžiausių ir galingiausių Europos Sąjungos (ES) šalių, buvęs NATO valstybės vadovas nueis tarnauti Kremliui.

Ir štai V. Putin su D. Medvedev nusprendė, jog reikia atsidėkoti už paslaugas ir kitam buvusiam Europos vadovui – buvusiam Prancūzijos prezidentui Jaeques Chirac. Juk abu su kancleriu G. Schroeder būdami valdžioje jie tarsi lenktyniavo tarpusavyje – kuris labiau įtiks Kremliaus šeiminkui V. Putin. Tas pataikavimas priminė viduramžių dvaro liokajų lankstymąsi prieš savo kunigaikštį ar grafą.

Kažkodėl J. Chirac nuopelnai Maskvai buvo pripažinti mažesniais nei buvusio Vokietijos kanclerio, todėl ir atsilyginta kukliau. Bet vis tiek ištrimituota visais kanalais, kad Prancūzijos eksprezidentas J. Chirac paskelbtas Rusijos 2007 metų valstybinės premijos laureatu humanitarinės veiklos srityje. Tiesa, piniginis premijos dydis ne kažin koks – 5 milijonai rublių (truputį daugiau nei 200 tūkst. dolerių), tačiau J. Chirac padarytas dideliu Rusijos kultūrininku, atsistojęs šalia garsių rusų menininkų.

Atitinkamą dekretą pasirašė naujasis Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev. Kaip skelbiama, siūlymą dėl J. Chirac apdovanojimo jam pateikė Kultūros ir meno taryba prie Rusijos Federacijos prezidento. Tokį sprendimą komentavo šios tarybos pirmininko pavaduotojas, Sankt Peterburgo Ermitažo direktorius Michail Piotrovski, kuris Kremliuje ir paskelbė apdovanotųjų sąrašą. Kartu su J. Chirac tarp įrašytųjų pirmojoje sąrašo eilutėje – garsi rusų kino ir teatro aktorė Alisa Freindlich ir dvaro skulptoriumi vadinamas Andrej Kovalčiuk. Aiškindamas, kodėl pasirinktas J. Chirac, M. Piotrovski ypač pažymėjo buvusio Prancūzijos prezidento nuopelnus: „Visiems žinoma, kiek J. Chirac padarė gero ir naudingo Rusijai apskritai dėl jos įtraukimo į pasaulio galingųjų bendriją. Jis daug prisidėjo, kad pasaulis geriau pažintų rusų kultūrą. Tai prezidentas, kuris, atvykęs į Rusiją, specialiai aplankydavo Ermitažą, kad apžiūrėtų savo mylimų dailininkų paveikslus.” Be to, M. Piotrovski atkreipė dėmesį, kad J. Chirac, laisvai kalbantis rusiškai, savo metu net vertė Rusijos klasiko Aleksandr Puškin poemą „Jevgenij Oegin”. Liaupsių J. Chirac išpylė ir Rusijos kultūros ministras Aleksandr Avdejev: „Jis vienintelis užsienio valstybės vadovas, kuris nuoširdžiai prisimindavo žymiausius rusų rašytojus.” Savo ruožtu Prancūzijos ambasados Maskvoje spaudos tarnyba paskelbė tokį komentarą: „Būdamas nuo jaunystės Rusijos kultūros ir istorijos gerbėjas, J. Chirac tvirtai įsitikinęs, jog didžioji šalis Rusija gali ir privalo įnešti savo svarų indėlį ne tik į pasaulio kultūrą, bet ir apskritai – į pasaulio tvarką. Jis be galo aukštai vertina draugystę, seniai nusitovėjusią tarp prancūzų ir rusų tautų.”

Dabar po buvusio Vokietijos kanclerio G. Schroeder ir Prancūzijos prezidento J. Chirac įvertinimo laukiama, kas gi bus tas trečiasis pasaulio ar Europos vadovas, susilauksiantis Kremliaus malonių. Kalbama, kad tokiu ketina tapti Italijos premjeras Silvio Berlusconi, o gal ir vienas iš „blogio ašies” vadovų – Irano prezidentas M. Ahmadinejad. Neslepia savo norų gauti Kremliaus apdovanojimų ir naujuoju Leninu bei Fidel Castro pasiskelbęs Venesuelos prezidentas Hugo Chavez. Taip Maskva, ko gero, pamalonins ir Jungtinių Tautų Generalinės asamblėjos komiteto veikėjus, kurių rekomendacijomis į JT Generalinės asamblėjos darbotvarkę nebuvo įtrauktas Ukrainos keltas klausimas dėl 75-ųjų Didžiojo 1932–1933 metų Stalino sukulto bado Ukrainoje metinių. Mat nuolatinis Rusijos atstovas Jungtinėse Tautose Vitalij Čurkin nustatė, kad tuo metu badavo ir mirė nuo bado Pavolgio, Baltarusijos, Centrinės Juodžemio zonos, taip pat – ir Šiaurės Kaukazo gyventojai. Dar daugiau, V. Čurkinas „nustatė”, kad 1932–1933 metais badmiriavo ir Vakarų Ukraina, tada įėjusi į Lenkijos sudėtį...

Taigi vertingi Rusijos apdovanojimai laukia naujų garbingų pretendentų.

žmones vietoje, kurie jau ir taip dirba su išeivija, ir turėtų tuo užsiimti.

– Jau pradėjote kalbėti apie Lietuvos valdžios įstaigų, politikų dėmesį išeivijai. Kaip jį vertinate? Jis pakankamas, o gal net pernelyg didelis?

– Galbūt paskutinį pusmetį ga-

lėjo susidaryti toks išpūdis, kad to dėmesio užsienio lietuviams skiriama labai daug, mat buvo svarstoma dvigubos pilietybės problema. Tačiau šis klausimas iškilo dabar tiesiog dėl parlamentinio darbo chronologijos. O iš tikrųjų Lietuvos valstybės politikoje tikrai to dėmesio išeivijai skiriama nepakankamai.

Nukelta į 11 psl.

ATOSTOGOS, KURIŲ NE VIENAS PAVYDĖS

VIOLETA PAKALNIŠKIENĖ

Išsijuosusi vasara atkakliai dirbo savo darbą: įvairiaspalviais žiedais margino laukus ir pievas, atkakliai sirpino pirmąsias žemuoges. Lietuvoje baigėsi dar vieneri mokslo metai. Tūkstančiai moksleivių ir jų tėvelių suko galvas, planavo, kur ir kaip jų atžalos praleis vasaros atostogas. Kas į stovyklą, kas pas senelius į kaimą, kas į artimiausią užsienį trumpam padirbėti, kas pas dėdes, tetas padykinti.

Nepaprasta staigmena

Alytiškiui Aidui Zapereckui pasisekė. Buvo staigmena ir neapsakomas džiaugsmas, kai iš močiutės Aldonos gavo pakvietimą vasaros atostogas praleisti JAV. Galima įsivaizduoti keturiolikmečio jausmus ir norą keliauti už Atlanto, į indėnų žemę, pažįstamą tik iš knygų ir kino filmų.

Aidas pasakojo: „kai lėktuvas nusileido Čikagoje, O'Hare oro uoste, galvojau, kad širdis iššoks iš krūtinės. Nežinau pats: labai jaudinausi ar džiaugiausi, tikriausiai viskas kartu.“ Pirmas šiltas močiutės apkabinitas, diena kita kartu ir – jaudulio lyg nebūta. Porą dienų močiutė leido anūkeiui pailsėti, prisitaikyti prie laiko pasikeitimo. Atkakliai klausinėjo anūkelį, kokius valgius mėgsta, kokios pramogos jį domina, aišku, ir kokių dovanų norėtų. Ir kruopščiai vis kažką žymėjo užrašų knygutėje.

Pamatė tiek, kiek kiti nesugeba per 5 metus pamatyti

Močiutė sudarė labai įdomų ir turiningą anūkelio atostogų planą. Per du mėnesius Aidas pamatė tiek,

Alytiškis keturiolikmetis Aidas Zapereckas Amerikoje.

kad ne kiekvienas, išgyvenęs penkerius ar daugiau metų Amerikoje, sugeba tai padaryti. Jis pabuvojo vienuolikoje valstijų, aplankė daugybę miestų ir miestelių, susipažino su jų įžymybėmis. Maudėsi vandenyno bangose, kepė Florida saulėje, prausėsi Niagara krioklio purlais, plaukė Michigan ežere. Patyrė daug malonumų žaidimų centruose, vandens ir pramogų parkuose. Pasisveikino su rykliais ir krokodilais. Susikaupęs vaikščiojo Pasaulio lietuvių centre Lemonte. Išbandė „trokizmo“ verslą, mažąją techniką, vandens techniką ir sportą.

Aidas valgė buritas, fajitas, picas, berbekiu, tiramisu ir „Dadu“ ledų ir močiutės pagamintą lietuvišką maistą. Patiko kavinės „Rūtos“, „Smilgos“ ir „Kunigaikščių užkeigos“ patiekalai. Bet progai pasitaikius, nesikuklindamas pabrėždavo, kad patys skaniausi – mamytės virti cepelinai.

Patiko viskas, bet labiausiai – žūklė

Paklausiau Aido, kas jam Amerikoje labiausiai patiko, koks buvo įdomiausias nuotykis? Atsakymas – viskas. „Daug apkeiliavau, pamačiau, visur buvo įdomu. Juk Amerika tokia didelė, keliai, keliai, tiltai – milžinai, Lietuvoj tokių nėra, vandenynai, ežerai – bekraščiai, lyg jūra, žaliuojantys kukurūzų, sojos laukai. O kur dar upės, kalnai, miškai, miestai, miestai ir miesteliai, susijungiantys vienas su kitu...“

„Reikia laiko, kad viską nuosekliai galėčiau sudėlioti savo galvoje. O labiausiai įsimintinas išpūdis, tai – žūklė Utičioje, – su pakilia nuotaika ir šypsena veide ėmė pasakoti Aidas. – Mat ten, aš gavau tokią žuvį, tokią didelę, kad net

nebuvo matęs. Vienas nepajėgiau ištempti į krantą, žuvelė svėrė beveik dešimt svarų. Tai buvo efektas! Pasi-jaučiau tikras žvejys, tik gaila, kad nematė mano alytiškiai draugai, na, bet aš jiems papasakosiu, o žuvavimo patirtį grįžęs perduosiu tėveliui.“

Gera Amerikoje, o Lietuvoje – geriausia

Stebiu šį jauną žmogų ir galvoju: dar paauglys, bet gražiai nuaugęs, tvarkingas, malonus. Gali bendrauti bet kokia tema ir su bet kuo, nes laisvai kalba angliškai. Žino, kaip pasielgti, apsieiti kiekvienoje situacijoje. Truputį pramoko ir ispanų kalbos, bet „kavaliero“ būti nepanorėjo ir sombrero neįsigijo.

Močiutei uždavus provokacinį klausimą: „Gal, Aiduti, vieneriems mokslo metams liksi pas mane?“, jaunuolis net žado neteko. „Na, jau ne, močiute! Amerika graži, bet Lietuva man gražiausia, ten mano draugai, kurių labai pasiilgau, mano tėveliai, namai, mokykla, ten mano gyvenimas. Kai labai Tavęs pasiilgsiu, tai vėl atskrisiu.“ Klausantis Aido postringavimų širdies gelmėje suskambejo jau seniai girdėti žodžiai: „Tegul svetur upeliais auksą semia, bet niekur man nebus geriau kaip Lietuvoj...“

Dar visiškai jaunas vaikinukas, bet turi savo nuomonę, trumpalaikio žavesio, pramogų nekeičia į tai, kas jam brangiausia. Galvoju, tai tėvų – Raimondos ir Ramūno Zapereckų – darbo vaisiai, sūnaus auklėjimo rezultatas, tai mokytojų, kurie kas dieną sėja gėrio grūdus jo širdyje, nuopelnas.

Užkrečiantis močiutės pavyzdys

Grįš Aidas į Lietuvą su dideliu bagažu žinių, nuotykių bei išpūdžių. Kalbėjau su Aidu, likus porai dienų iki išvykimo, jis truputėlį buvo sutrikęs, gaila buvo skirtis su močiute.

Sakė: „Labai, labai esu dėkingas močiutei, kad Ji man suteikė tokį malonumą – pamatyti Ameriką, įdomiai ir turiningai praleisti vasaros atostogas. Dėkingas, kad keturioliktąjį gimtadienį atšvenčiau čia, Čikagoje, 'Kunigaikščių užkeigoje'. Dėkingas už dovanas, pramogas, nuotykius ir visus kitus malonumus. Labai myliu savo močiutę, noriu ir linkiu, kad ji būtų sveika, laiminga ir linksma.“

Nuostabios atostogos, nuoširdūs anūkelio padėkos žodžiai, patenkinta močiutė. Puiku! Močiutės Aldonos pavyzdžiu, manau, užsikrės ir kitos močiutės – ateinančių atostogų metu, anūkai ir anūkės grožės indėnų žeme. Aidui linkiu sėkmingo skry-

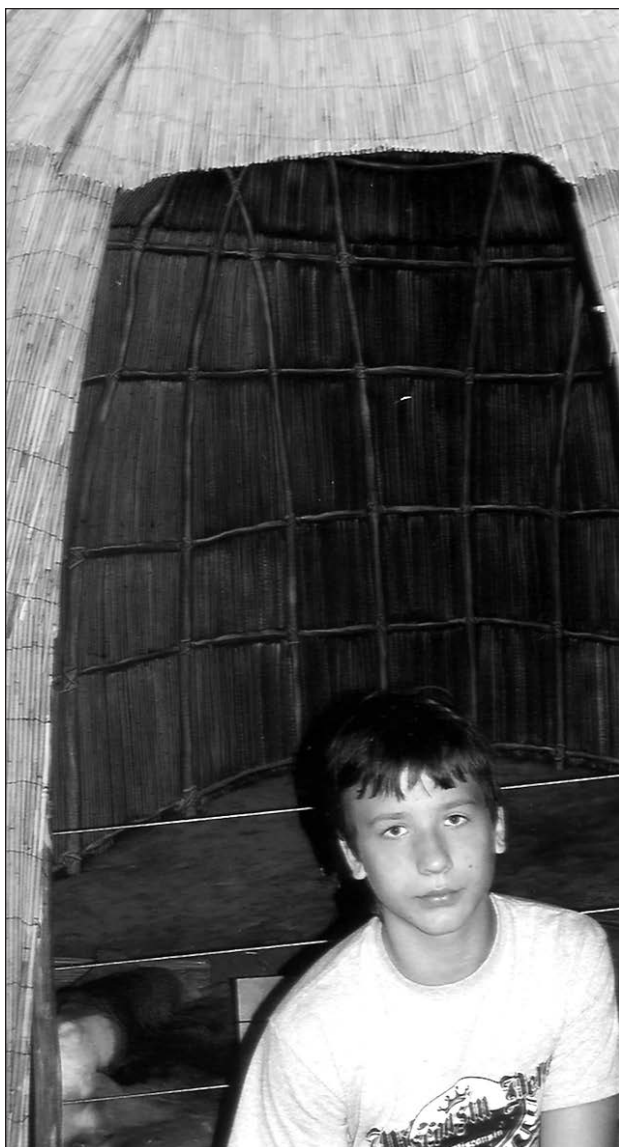

Aido pagauta žuvelė svėrė beveik dešimt svarų.

Aidas dėkingas močiutei Aldonai už suteiktą galimybę pamatyti Ameriką, išbandyti įvairias pramogas, patirti kitus malonumus.

V. Pakalniškienės nuotraukos

Aidas – indėnų palapinėje.

E. PLIATERYTĖ – LIETUVIŲ JOAN D’ARK

ALGIS VIRVYTIS

Išvargintos Prancūzijos žmonių masės anglų okupacijoje matydamos pikto pradą linko palaikyti savo karalių Karolį VI. 1428 m. sukilėliai apsiautė Prancūzijos miestą Orleaną. Kovoje dėl Orleano buvo sprendžiamas Prancūzijos likimas.

Patriotinio prancūzų masių sąjūdžio vadove tapo Joan D’Ark, vadinama Orleano Mergele. Ji siekė įteisinti karalių, nuvesti jį į Reimsą, vainikuoti ir patepti šventais aliejais, o svarbiausia – išgelbėti Orleaną. Vėliau ji norėjo išlaisvinti Paryžių nuo priešų okupantų anglų.

Žygis nepavyko, ji buvo sužeista, bet to nepaisydama dar bandė dalyvauti Compiegne gynime, kur pakliuvo burgundams į nelaisvę. Jie perdavė ją anglams. Inkvizicijos teisme buvo pripažinta eretike ir 1431 m. gegužės 31 d. sudeginta ant laužo. Jos garbingi darbai paskatino prancūzų patriotizmą ir suvienijo juos.

...

Apie Joan d’Ark yra labai daug rašyta, ji garbinama viso pasaulio istorijos knygose. Ir Lietuvos žmonės ją gerbia, tik labai retas žino, kad ir mes Lietuvoje turime lygiai tokią pat garsią heroję. Tai – Emilija Pliaterytė, kilusi iš grafų – bajorų šeimos, turėjusios keletą dvarų Lietuvoje.

1831 m. lietuviams sukilus prieš Rusijos caro okupaciją, sukilėliai užėmė Kauną. Ten rado daug caro armijos maisto atsargų, 300 šautuvų, 130 kg vario, o iš rastų audinių kariams buvo suvamos uniformos. Mieste sukilėliai paliko pėstininkų pulką, vadovaujamą lietuvio majoro Macevičiaus, o kuopos vadu buvo E. Pliaterytė.

Birželio 28 d. Kaunas vėl atiteko rusams, kadangi įgulos viršininkas Kiekernickis nesėkmingai gynė miestą. Pats su 600 sukilėlių pateko į rusų belaisvę. Upytės, Panevėžio apskrities pirmasis griebėsi ginklo Kazimieras Truskauskas ir paskutinis jį padėjo.

Panevėžyje rusų okupantų igula pasidavė sukilėliams. Tuoj visas miesto įstaigas perėmė sukilėliai, būstine pasirinko bajorų seimelio namus, iškabino baltą vėliavą su užrašu

Labai retas žino, kad ir mes Lietuvoje turime lygiai tokią pat garsią heroję, kaip ir prancūzai – Joan d’Ark. Tai – Emilija Pliaterytė.

– „Laisvė, Nepriklausomybė, Vienybė“. Sukilėlių būriai į miestą įžygiavo varpams skambant, iš kaimų suvažiaavo minios žmonių.

Konfederacijos aktą pasirašė šimtai žmonių. Pagal jį gyventojai buvo atleisti nuo priesaikos carui. Aktas sugrąžino gyventojams laisvę. Laikinąją apskrities vyriausybės galva buvo išrinktas grafas K. Zaluskis, nariais: K. Truskauskas, I. Potockis, A. Pševiševskis, P. Kasakauskas, M. Meistavičius ir T. Edrigevičius. Tą pačią dieną apskrities valdžia išsiuntė

Emilija Pliaterytė

įsaką į 26 parapijas, kad jos siųstų žmones į sukilėlių pėstininkus, ginkluotus šaunamuoju ginklu ar dalgiu, dvarai teikė raitelius. Parapijų klebonai buvo įpareigoti perskaityti laikinosios valdžios įsaką. Panevėžyje buvo atnašautos iškilmingos pamaldos. Vakare miestas apšviestas.

Iš 1831 m. sukilimo eigos matyti, kad kiekviena apskritis sudarinėjo savo valdžią, skyrė karinę vadovybę. Bet visa Lietuva Lietuvos vyriausybės ir karinės vadovybės neturėjo. Didelės ir svarbios Šiaulių apskrities civilinė valdžia atiteko Kauneckui, o karinė – P. Šemetai ir K. Herubavičiui.

1831 m. kovo 29 d. E. Pliaterytė atvyko iš Antazavės pas savo gimines grafus į Dusetas, kur buvo jos pusbrolio grafo bajoro Cezario Pliaterio dvaras. Emilija su kitais suorganizavo apie 800 sukilėlių dalinį su 60 raitelių, 300 šaulių, kitais – ginkluotais dalgiais – dalgininkais. Šie sukilėlių daliniai turėjo trukdyti rusams iš Daugpilio susisiekti su Ukmerge ir Kaunu ir turėjo užimti Daugpilio tvirtovę. Kovo 30 d. E. Pliaterytės sukilėliai jau buvo Daugailiuose, vėliau jos būrys sulaukė vieną rusų dalinį žygiuojant Ukmergėn. E. Pliaterytės vadovaujamas dalinys užėmė Zarasus ir nužygiavo iki Daugpilio. Ji buvo susitarusi su Daugpilio kariūnais, kurių buvo daug iš Lietuvos, paremti jos Daugpilio puolimą šį vidaus. Prieš tartą puolimo dieną caro valdžia suėmė lietuvius kariūnus ir išsiuntė Dybičio kariuomenę.

Po nepasisėkusio Daugpilio puolimo E. Pliaterytė likusius sukilėlius sujungė su savo pusbrolio Pliaterio būriu, o pati nuvyko pas Upytės sukilėlius. Upytės sukilėliai iš Ukmergės sukilėlių sužinojo, kad rusas gen. Bezobrezov Ukmergėje laukia paramos iš Daugpilio, vietoje ginkluoja sentiokus, ima pašto ir gyventojų arklius, rengėsi gavęs pastiprinimų ir artilerijos žygiuoti per Panevėžį į Žemaitiją sukilėlių malšinti. Savo keliu Upytės sukilėliai rengėsi ukmergiškiams padėti išsilaisvinti iš rusų. Ukmergės sukilėliams vadovavo M. Konča. Upytės sukilėliai grafo bajoro K. Zluskio vadovaujami rengėsi žygiui. Raiteliai gavo vėliavą su įrašu: „Dievas No dieja“, klebonas sukilėliams lietuviškai pasakė kalbą, o sukilėlių vadas K. Zaluskis prisiekė laisvinti Tėvynę ir paaugoti gyvybę.

Perdavusi C. Pliateriui vadovavimą savo būrio likučiams, E. Pliaterytė perėjo į ukmergiėčių sukilėlių dalinį,

Nukelta į 11 psl.

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais:
redakcija@draugas.org
dalia.cidzikaite@gmail.com

VETO IR AUDRA

„Bronius Nainys piktai šaukia, kad V. Adamkus proteguoja antrabangius, nustumdamas trečiabangius į bevertę klasę“ – teiginys iš Jono ir Onos Daugirdų nuomonės „Veto audra arbatos puodelyje“ („Draugas“, 2008 m. liepos 29 d.)

Gerbiami p. Daugirdai, atsiliėpdamas į šį teiginį, patariu Jums dar kartą perskaityti Adamkaus Seimui pasiųstą „Veto“, ypač jo viešus, veto teisinančius pareiškimus spaudai, mano šia tema rašytus straipsnius,

žodžius ir sakinius skaitant ne taip, kaip Jūs norite juos skaityti, bet taip, kaip jie parašyti, o taip pat labai atidžiai ir čia minimą savo rašinį, ir suvoksite, kaip, visą veto esmę iškreipdami, toli pro šalį šauna Jūsų pačių teiginiai bei samprotavimai ir gal prislops noras tokiais neatsakiniais žodžiais svaidytis mano adresu.

Bronius Nainys
Lemont, IL

SEPTYNI STEBUKLAI AMERIKOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

Prie anksčiau minėtų ypatingai vertinu lietuviškas mokyklas, daugiau nei 55 metus mokinusias, brandinusias lietuvių kalbą, geografiją, istoriją, dainas, šokius. Kai kurie tų mokinių tapo mokytojais, direktoriais. Daugelis jų pasišventusiai, net ilgais nuotoliais, vežioja savo vaikus, kurie daugiau mažiau įsisavina, įsįsąmonina savo lietuvišką kilmę, lieka

draugais, artimais, mintyse. Dabartinės šokių, dainų šventės dalyvių daugumą sudaro jie.

Bažnyčių statyba priklauso ankstesnei kartai. Dėkingi jiems. Didelis ačiū spaudos darbuotojams, palaikantiems gyvastingumą.

Irena Rasienė
Boston, MA

SEPTYNI JAV IŠEIVIJOS STEBUKLAI – KAS JIE?

Š. m. „Draugo“ birželio 25-os dienos numeryje Romualdas Kriaučiūnas klausia:

Septyni JAV išėivijos stebuklai – kas jie?

Mielai man norisi į tai atsiliiepti pareiškiant savo nuomonę.

Siūlyčiau pripažinti:

1. Bostoniškė Lietuvių Enciklopedija.
2. Alberto Geručio „Lithuania 700 Years“.

3. Kun. Antano Rupšio – „Senasis ir Naujasis Testamentas“.

4. Bendra Amerikos Lietuvių Taryba.

5. Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas.

6. Vyčiai – The Knight of Lithuania.

7. Amerikos Lietuvių Fondas.

Agota A. Tiškuvienė
Lemont, IL

TIKRAS SUSIDOMĖJIMAS

Labai pagirtinas toks žmonių susidomėjimas mano recepto apie „Forsmaką“ pavadinimu, dėl kurio aš nedaviau savo mamai ramybės, o dabar susilaukiau dar daugiau pasekėjų. V. Matulionis „Draugo“ „Laiškų“ skyriuje š. m. liepos 23 d. aprašė šio žodžio kilmės paieškas, o Lemonte daug kas man sako, kad visur ieško daugiau sužinoti apie tą „forsmaką“, tą darydami išnaršė visą internetą. Nijolė Kašubienė pasakojo suradusi, kad šis žodis yra atėjęs gal iš žydų ar vokiečių kalbos, nes jis rašomas taip, kaip ir V. Matulionis parašė: „der Vorschmack“. Bet kad tas patiekalas labai plačiai yra paplitęs Skandinavijos kraštuose ir kaip užkandis. Aš šį patiekalą radau „Didžiosios virėjos“ knygoje ir „Valgių gaminimo“ knygoje, dar išleistoje rusų okupacijos lai-

kais. Tačiau tose knygose šalia pavadinimo „Forsmakas“ pridėtas žodis „prakandas“. Tačiau ten pateikti receptai yra visai ne tokie ir jie – tik užkandžiai. Prie žydų patiekalų mes jų negalime priskirti, nes juose silkė maišoma su malta kiaulienos mėsa. O pats žodis „prakandas“ yra naujadaras, nurodantis tikrąjį patiekalo paskirtį.

Kaip ten bebūtų, kaip sakoma: kaip pavadinsi – nepagadinsi, o tas patiekalas skanus, tad kepime jį. Man malonu, kad yra daug susidomėjusių, tai pasako, kad žmonės domisi ir skaito. Tad skaitykime, ieškokime toliau, nes mūsų smegenims, kaip ir kūnui, reikia mankštos. Esu dėkinga visiems atsiliėpusiems.

Nijolė Nausėdienė
Lemont, IL

Redakcijos pastaba. Skaitytojų laiškuose pateikta nuomonė nebūtinai sutampa su „Draugo“ redakcijos nuomone. Taip pat primename, jog laiško autorius, ypač elektroninio laiško, turi būtinai jį pasirašyti bei nurodyti savo adresą ir telefono numerį. Anoniminių laiškų ir laiškų be adreso nespausdiname.

Apsilankykite internetinėje „Draugo“ svetainėje
www.draugas.org

Vilnius, liepos 31 d. (ELTA) – Vilniuje pradės budėti Vilniaus miesto savivaldybės Viešosios tvarkos kontrolės poskyrio pareigūnai. Tikimasi, kad šis savivaldybės padalinys ateityje gali peraugti į „municipalinę policiją“. Vilniaus miesto savivaldybėje buvo oficialiai pristatytas padalinys, kurio veiklos tikslas – spręsti Vilniaus miesto gyventojų ir svečių saugumo problemas, užkirsti kelią ir nubausti administracinius teisės aktų pažeidėjus. Poskyrio automobilius palaimino kunigas Ričardas Doveika. **ELTOS** nuotr.

Jungtinėse Valstijose daugėja ispanakalbių katalikų

Vilnius, liepos 31 d. (BNS) – Jungtinių Amerikos Valstijų Vyskupų konferencijos duomenimis, nuo 1960 m. iki dabar ispanakalbių katalikų skaičius valstijose padidėjo net 70 proc., skelbia „Vatikano radijas“.

Šiuo metų JAV gyvena apie 35 mln. ispanų kalba kalbančių žmonių, iš kurių net 73 proc. išpažįsta katalikų tikėjimą. Ypač dėl migracijos vyskupijose, kurios ribojasi su Meksikos siena ganytojai turi spręsti imigrantų pastoracijos klausimus. Taip pat ir kitose Amerikos valstijose vis dažniau aukojamos šv. Mišios anglų ir ispanų kalbomis, katalikai savanoriai padeda imigrantams prisitaikyti prie vietinės kultūros.

1972 m. Amerikos vyskupai suorganizavo pirmąjį ispanakalbių pastoracijos susitikimą, skirtą išnagrinėti,

kaip vietinės Bažnyčios turėtų priimti imigrantų atsineštus tikėjimo turtus. Tai padėjo suprasti imigrantus ir leisti jiems aktyviau reikštis vietinių katalikų bendruomenių gyvenime bei vykdant Bažnyčios misiją.

1999 m. popiežius Jonas Paulius II pakvietė visus Valstijose dirbančius kunigus ir vienuolius dėti visas pastangas stiprinant pastoraciją tarp imigrantų, skleisti tarp vietinių gyventojų palankų požiūrį į iš kitų šalių atvykstančius žmones.

Taip pat ir popiežius Benediktas XVI balandžio mėnesį apaštališkojoje kelionėje į Jungtines Valstijas kalbėjo, jog Amerikos Bažnyčia, priimdama imigrantus, įskaitant ispanakalbius, nuolatos augo bei buvo praturtinta jų gyvybingu tikėjimo liudijimu.

Išstatymai trukdo susigrąžinti mokslininkus

Atkelta iš 1 psl.

kokios nuostatos norima siekti. Pabrėžiama, kad susidaro ispūdis, jog programos rengiamos „verdant savo sultyse“. Pabrėžiama ir tai, kad dažnai kaip problema įvardijamas protų nutekėjimas ir nurodomas siekis susigrąžinti protus, tačiau į užsienį išvykusius Lietuvos mokslininkus ir tyrėjus dažnai pamirštama įtraukti į programas įgyvendinančių konkrečių priemonių tikslines grupes.

Šiuos faktus patvirtina ir atlikto Protų susigrąžinimo teisinio reguliavimo tyrimo išvados, jog jaunųjų mokslininkų netenkinama Lietuvoje esanti nelanksti įdarbinimo sistema, nesudaranti sąlygų daugiau bendradarbiauti su gimtinėje veikiančiomis studijų ir mokslo įstaigomis, toliau liekant gyventi ir dirbti užsienyje, nepriimtina akademinė aplinka, pase-

nusi universitetų ir mokslo tyrimo įstaigų vadyba, per didelis biurokratizmas panaudojant moksliniams tyrimams skirtas lėšas ir panašiai.

Atliktame beveik 30 dokumentų, susijusių su užsienyje dirbančių mokslininkų grįžimo galimybėmis, tyrime aptariami mokslininkų leidimo gyventi ir dirbti Lietuvoje, įdarbinimo aplinkos, valstybinių mokslo įstaigų valdymo modelio bei viešųjų pirkimų klausimai. Tyrime pateikiama konkrečių siūlymų, kaip reikėtų keisti dabar galiojančius teisės aktus, kokių naujų nutarimų ar dokumentų atsiradimą reikėtų rengti, kad būtų išties skatinama užsienyje dirbančių lietuvių mokslininkų grįžimas bei didinamas bendras Lietuvos tyrimų aplinkos patrauklumas grįžtantiems ir atvykstantiems užsienio tyrėjams.

Amerikos kosmoso žinyba švenčia 50 metų jubiliejų

Vilnius, liepos 31 d. (BNS) – Amerikos kosmoso žinyba švenčia savo 50 metų jubiliejų. Nacionalinės aeronautikos ir kosmoso tyrimo agentūros (NASA) gimimo diena yra 1958 m. liepos 29 d., kai prezidentas Dwight Eisenhower pasirašė Kongreso priimtą įstatymą dėl specializuotos įstaigos, kuri yra būtina amerikiečiams, kad jie galėtų naudotis kosmosu.

Dabar mažai kas nesutinka su tuo, kad pagrindinis to motyvas buvo Washington noras nenusileisti Sovietų Sąjungai, kuri 1957 m. spalio 4 d. paleido į orbitą „Sputnik-1“.

Iš pradžių NASA turėjo tik 4 laboratorijas ir maždaug 80 darbuotojų, tarp kurių buvo nacistų raketų kūrėjas Wernher von Braun.

1961 m. gegužės 5 d. – praėjus mėnesiui po Jurij Gagarin skrydžio – orbitinį skrydį atliko Alan Shepard. 1962 m. John Glenn tapo pirmuoju amerikiečiu, apskridusiu Žemę, o 1969 m. liepos 20 d. Neil Armstrong, pirmasis iš mūsų planetos gyventojų, atsistojo ant Mėnulio paviršiaus.

Mėnulyje amerikiečiai buvo išsilaipinę dar penkis kartus. Paskutinį kartą – 1972 m. gruodį. Iš viso ten pabuvojo 12 astronautų, kurie atgabeno į Žemę daugiau kaip 180 kg Mėnulio

grunto pavyzdžių.

Naują postūmį JAV kosmoso programa gavo 1981 m. balandį po to, kai buvo paleistas daugkartinis erdvėlaivis „Columbia“ (jis sprogo 2003 metais leisdamasis).

Pasibaigus šaltajam karui NASA užmezgė partnerystės santykius su Rusija. Kaip ne kartą pabrėžė NASA direktorius Michael Griffin, JAV „pavyko, kad Rusija yra viena iš NASA partnerių“.

2004 metų sausį prezidentas George W. Bush išskėlė Nacionalinei aeronautikos ir kosmoso tyrimo agentūrai naują uždavinį – sugrįžti į Mėnulį iki 2020 metų ir pasiųsti ekspediciją į Marsą iki 2030 metų. Siekiant sutaupyti lėšų, buvo nuspręsta sunaikinti iki 2010 metų rudens likusius žinybos žinioje tris daugkartinio naudojimo erdvėlaivius. Kuriamas pilotuojamas erdvėlaivis „Orion“ ir naujos raketos-nešėjos.

Iš viso per praėjusius 50 metų kosmoso programai JAV išleido, atsižvelgiant į infliaciją, 17,3 mlrd. dolerių.

Astronautų būryje dabar yra 94 žmonės, dar 40 atlieka vadovavimo darbus. Iš viso žinyboje ir jos labui dirba pagal įvairias darbo sutartis maždaug 90 tūkst. žmonių.

Valdininkų atlyginimai jau vieši

Vilnius, liepos 31 d. (ELTA) – Informacija apie valdininkų atlyginimus ir įvairius priedus Lietuvoje jau vieša. Nuo rugpjūčio 1 d. įsigalioja Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių įstaigų įstatymo pataisos. Jos leidžia kiekvienam šalies piliečiui oficialiai kreiptis į bet kurią valstybės ar savivaldybės įstaigą ir paprašyti informacijos apie joje mokamus atlyginimus. Iki šiol tokių prašymų valdiškos įstaigos ne-

priėmė ir savo darbuotojų atlyginimų viešai neskelbė.

Seimas, iš esmės vieningai priėmęs minėtą įstatymą, tikisi, kad valdiškos įstaigų atlyginimų viešumas padės taupiau naudoti lėšas ir užkirs kelią neskaidriems priedams, kurie neretai viršija atlyginimo dydį, taip pat galimybes dirbtinai kurti „šiltas vieteles“, ypač – valstybės įmonėse, gyventojams teikiančiose įvairias paslaugas.

SPORTAS

Vilnius, liepos 31 d. (ELTA) – Liepos 27 d. Slovakijoje pasibaigusio čempionato finale lietuvės 63:57 įveikė Rusijos krepšininkes ir pirmą kartą šalies istorijoje iškovojo Europos jaunių pirmenybių aukso medalius. Mūsų šalies laimėjo visas aštuonias žaistas rungtynes. Europos čempionė, Lietuvos jaunių (iki 18 metų) merginų krepšinio rinktinė ketvirtadienį pagerbta Seime.

ELTOS nuotr.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Kinija prieš olimpiadą užsipovalė Jungtines Valstijas

Iki olimpiados atidarymo likus keletui dienų, paskutinius pasirengimo darbus temdo nerimstančios politinės aistros.

Reuters nuotr.

Beijing, liepos 31 d. (AFP-BNS) – Kinija ketvirtadienį, iki olimpiados atidarymo likus vos aštuonioms dienoms, užsipovalė Jungtines Valstijas, jas apkaltino šiurkščiai kišantis į jos vidaus reikalus ir kritikavo JAV įstatymų leidėjus.

Kinijos užsienio reikalų ministerija kritikavo šią savaitę Baltuosiuose rūmuose įvykusį prezidento George W. Bush susitikimą su kinų disidentų vadovais ir nurodė, kad tai pasiuntė „rimtą ir klaidingą žinią“.

„Surengdamos tokį prezidento G. W. Bush ir tų žmonių susitikimą ir darydamos neatsakingas pastabas apie žmogaus teises ir religijų padėtį Kinijoje, JAV šiurkščiai įsikišo į Kinijos vidaus reikalus ir pasiuntė klaidingą žinią Kinijai priešiškomis jėgomis“, – sakoma pareiškimе, kuris trečiadienį buvo paskelbtas ministerijos interneto svetainėje

Kitame pareiškimе, kuris buvo paskelbtas ketvirtadienį, ministerijos atstovas Liu Jianchao sukritikavo JAV Kongreso rezoliuciją, kuria Beijing raginamas gerinti žmogaus teisių padėtį ir nutraukti puolimus prieš et-

nines mažumas.

Pasak Liu Jianchao, ta trečiadienį priimta rezoliucija buvo bandymas politizuoti Beijing olimpines žaidynes. Atstovas paragino Washington pažaboti „atstumiantį“ prieš Kiniją nusiteikusių įstatymų leidėjų elgesį.

G. W. Bush antradienį susitiko su penkiais kinų disidentais ir pažadėjo olimpiadai pasiūsti „laisvės žinią“. JAV prezidentas tiems aktyvistams „pasakė, jog bendraudamas su Kinijos vadovais turi galimybę paaiškinti JAV nuostatas, kad žmogaus teisės ir religijų laisvė neturėtų būti iš nieko atimta“, – nurodė Baltųjų rūmų atstovė Dana Perino.

Liu Jianchao pareiškė, kad Jungtinės Valstijos, nuolat ragindamos Kiniją gerinti padėtį dėl žmogaus teisių, kenkia dvišaliams santykiams. „Kinija ragina Jungtines Valstijas laikytis pagrindinių tarptautinių santykių normų, liautis naudotis ‘žmogaus teisių’ ar ‘religiniais’ klausimais, kad būtų galima kištis į Kinijos vidaus reikalus, ir vengti kenkti Kinijos ir JAV santykiams“, – nurodė Kinijos Užsienio reikalų ministerijos atstovas.

R. Karadžić bando laimėti laiko

Buvęs Bosnijos serbų vadovas Radovan Karadžić.

Reuters nuotr.

Belgradas, liepos 31 d. (AFP-BNS) – Radovan Karadžić pasinaudod savo teise ir prašys vienam mėnesiui atidėti gynybos pareiškimą Jungtinių Tautų (JT) karo nusikaltimų tribunole, sakė Serbijos advokatas prieš pirmąjį savo kliento pasirodymą teisme.

Teisėjas Alphons Orie oficialiai praneš R. Karadžić apie kaltinamajame akte esančius 11 kaltinimų genocidu, karo nusikaltimais ir nusikaltimais žmoniškumui Bosnijos karo metu. Praėjusią savaitę suimtas R. Karadžić trečiadienio rytą buvo nugabentas į Hagą, kur jis stos prieš Jungtinių Tautų teisimą, nagrinėjantį karinių nusikaltimų buvusioje Jugoslavijoje bylas.

Tarptautinė bendrija trečiadienį panaikino Radovan Karadžić šeimos nariams taikytą draudimą keliauti ir leido Bosnijos ir Hercegovinos valdžiai grąžinti jiems pasus. R. Karadžić giminės buvo kaltinami pagalba ir parama buvusiam Bosnijos serbų vadovui.

EUROPA

ROMA

Italijos žemųjų parlamento rūmų nariai ketvirtadienį vienbalsiai pritarė Europos Sąjungos Lisabonos sutarties patvirtinimui – tai jie padarė praėjus savaitei po tokio pat senatorių sprendimo. Šis sprendimas, priimtas daugiau kaip mėnuo po Airijos referendumo, per kurį airių rinkėjai šią sutartį atmetė, Deputatų Rūmuose Romoje buvo pasveikintas plonimu atsistojus.

VARŠUVA

Lenkijos 9-ojo dešimtmečio anti-komunistinio judėjimo „Solidarumas“ vadovas Lech Walesa liudydamas teismo komisistų valdymo laikų vadovą Wojciech Jaruzelski. 85 metų atsargos generolą Varšuvos teismas teisio dėl jo vaidmens 1970 m. nužudant 41 darbininką, protestavusį prieš kainų pakilimą. „Kaip gynybos ministras W. Jaruzelski 1970 m. ne labai ką galėjo pasakyti, nes tuo metu valdžia buvo komunistų partijos pirmojo sekretoriaus rankose“, – teisimui sakė L. Walesa. Teismo procesas, turintis nustatyti W. Jaruzelski ir dar kelių komunistinio režimo aukšto rango pareigūnų atsakomybę, trunka jau ilgiau kaip dešimtmetį.

LONDONAS

Lordai teisėjai atmetė britų kompiuterių išilaužėlio, surengusio puolimą prieš Pentagono tinklą, apeliaciją ir nusprendė išduoti jį JAV, rašo BBC naujienų svetainė. Jungtinėse Valstijose Gary McKinnon gali grėsti kalėjimas iki gyvos galvos už neleistiną išilaužimą į 97 JAV ginkluotųjų pajėgų ir NASA kompiuterius. 42 metų Glazgo gyventojas prisipažįsta įveikęs JAV kompiuterių sistemų kodus, bet tvirtina tik ieškojęs informacijos apie ateivius. JAV valdžia mano, kad britas padarė labai sunkų nusikaltimą. Oficialiais duomenimis, tai buvo pats įžūliausias užregistruotas interneto išilaužėlio puolimas.

ŽENEVA

Liepos mėnesį dirbdami savo

darbą žuvo 3 žurnalistai, ir tai pirmas kartas po daugelio mėnesių, kai šis skaičius sumažėjo, ketvirtadienį paskelbė žurnalistų teisių gynimo organizacija. Kambodžoje, Irake ir Zimbabvėje žuvus minėtiems žurnalistams, šiemet žuvusių žiniasklaidos atstovų skaičius padidėjo iki 48. Perna per tą patį laikotarpį žuvo 76, o iš viso per 2007 m. – 117 žurnalistų, skelbia „Press Emblem Campaign“.

ARTIMIEJI RYTAI

TEHERANAS

Iranas tęs tyrimus branduolinėje srityje trečiadienį, likus kelioms dienoms iki to laiko, kai baigėsi Vakarų nustatytas terminas sustabdyti branduolinę programą, pareiškė šios šii-tiškos respublikos aukščiausias dvasinis vadovas Ali Khamenei. Vakarų šalys davė Iranui 2 savaites nuo liepos 19 d. atsakyti į jų siūlymą sustabdyti urano sodrinimą mainais už ekonominių apribojimų režimo sušvelninimą. Taigi ultimatumo terminas baigiasi šeštadienį, nors viena „šešeto“ narių – Rusija – nepritaria griežtiems laiko apribojimams. Vakarai mano, kad Teheranas, dangs-tydamasis taikiais tyrimais atominėje srityje, kuria branduolinį ginklą. Iranas tai neigia.

JAV

WASHINGTON, DC

JAV prezidentas George W. Bush trečiadienį pasirašė įsakymą, kuriuo perskirstomi įgaliojimai tarp 16-os Amerikos specialiųjų tarnybų ir sustiprinamos nacionalinės žvalgybos direktoriaus galios. Įsakyme patvirtinamas prieš 30 metų įvestas draudimas organizuoti politines žmogžudystes ir rengti bandymus su žmonėmis be jų sutikimo. Dokumente pažymima, kad nacionalinės žvalgybos direktorius dabar galės gauti bet kurią žvalgybinę informaciją, surinktą daugiau nei vienos žinybos, kad galėtų gerinti atskirų padalinių bendradarbiavimą, nes specialiosios tarnybos paprastai nemėgsta dalytis turimais duomenimis. Dokumente pažymima, kad prezidento įsakas padės išlaikyti pusiausvyrą tarp būtinybės užtikrinti nacionalinį saugumą ir nepažeisti piliečių teisių.

ATLANTIC
Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight
Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Air Freight
Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Auto Export
Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages
Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

Trucking
Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

OLIMPIADA-2008

LIETUVOS OLIMPIEČIAMS KINIJOJE – NEDŽIUGINANČIOS PROGNOZĖS

EDVARDAS ŠULAITIS

**Lietuviai iškovo tik du
medalius**

Jeigu tikėtume pirmaujančio JAV sporto savaitraščio žurnalo „Sports Illustrated“ žinovų prognozėmis, Lietuvos olimpiečiai Bejing, Kinijoje vyksiančiose olimpinėse žaidynėse turėtų iškovoti du medalius –

**Nacionalinės krepšinio rinktinės
vyriausiasis treneris Ramūnas Bu-
tautas.**

Piotro Romančiko (ELTA) nuotr.

sidabro ir bronzos.

Sidabras yra numatytas disko metikui Virgilijui Aleknai, o bronzą – imtynininkui Valdemarui Venckaičiui (74 kg svorio graikų-romėnų stiliaus kategorijoje). Kaip jau žinome, V.

Alekna yra dviejų olimpiadų (Sydney ir Atėnų) čempionas. Jo geriausias rezultatas – 73,88 m., 2008 m. geriausias pasiekimas – 71,25 m. Pirmąją vietą disko metimo rungtyje Bejing olimpiadoje „Sports Illustrated“ žurnalas skiria estui Gerd Kanter, o trečiąją – iranietičiui Ehsan Hadadi.

Imtynininko V. Venckaičio pasiekti rezultatai yra mažiau imponuojantys. Jis 2005 m. Pasaulio karškių čempionate buvo trečias. Taip pat trečias vietas jis užėmė ir 2006 m. tarptautiniame turnyre Paryžiuje bei 2007 m. pasaulio ir Europos čempionatuose. 2006 m. pasaulio studentų čempionate V. Venckaitis užėmė II vietą. Aukso medalį Bejing olimpiadoje minimas žurnalas prognozuoja Danijos atstovui Mark Madsen, o sidabro – ukrainietičiui Volodimir Shatskykh.

**Lietuvos federacijų vadovai
žada daugiau medalių**

Kaip rašoma paskutiniame „Olimpinės panoramos“ žurnalo numeryje, Lietuvoje iš mūsų olimpiečių tikimasi daugiau medalių. „Remiantis federacijų vadovų pateikiamomis prognozėmis, planuojama, kad medalius iškovo 7–8 mūsų sportininkai ir krepšinininkų rinktinė. Labai daug. Bet sporto specialistai teigia, kad iš planuojamų popierinių medalių tikrais dažniausiai virsta tik kas ketvirtas...“ – teigiama žurnale.

Pagal šią formulę amerikiečių numatomi du medaliai lietuviams būtų gana realus mūsų šuolių sugebėjimų įvertinimas.

„Sports Illustrated“ žinovai spėja, kad krepšinio varžybose aukso medalius laimės JAV, sidabro – Is-

**Autografus dalina nacionalinės krepšinio rinktinės nariai broliai Darjušas ir
Kšyštofas Lavrinovičiai.**

Piotro Romančiko (ELTA) nuotr.

panija, o bronzos – Argentina (beje, pastaroji buvo Atėnų olimpiados čempionė).

Šiomet Lietuvos krepšinininkų, kurie rungtyniaus ne pačios geriausios sudėties, lauks sunkus išbandymas ir apie medalius jiems nelabai realu galvoti. Lietuviai savo grupėje, pradedant rugpjūčio 10 d., turės rungtyniauti su Argentina, Iranu, Rusija, Kroatija ir Australija. Norint patekti į ketvirtfinalį, mūsiškiams reikės užimti mažiausiai ketvirtą vietą, kas gal ir bus įmanoma. Tačiau ketvirtosios vietos laimėtojai turės ketvirtfinalyje kovoti su kitos grupės I vietos laimėtojais (tikriausiai su JAV rinktine), o tai reikštų pralaimėjimą ir nepatekimą į pusfinalį.

**Daugiausiai medalių –
JAV rinktinei**

Iš viso Bejing olimpiadoje bus varžomasi 302 rungtyse. Daugiausiai medalių – 121 „Sports Illustrated“ prognozuoja JAV rinktinei, kuri turėtų pasipuošti 45 aukso, 44 sidabro ir 32 bronzos medaliais (praėjusioje olimpiadoje amerikiečiai iškovojo 102 medalius ir pagal jų skaičių taip pat buvo pirmoje vietoje).

Šeiminkams kinams prognozuojami 102 medaliai (prieš ketverius metus jie pelnė tik 63 medalius):

49 aukso, 28 sidabro ir 25 bronzos. Trečioje vietoje turėtų būti Rusija (75 medaliai), ketvirtoje – Australija (54 medaliai), penktoje – Vokietija (48), šeštoje – Prancūzija (38), septintoje – Didžioji Britanija (35), aštuntoje – Kuba (29) ir t. t.

Žinoma, tai tik prognozės. Kaip bus iš tikrųjų, pamatysime rugpjūčio antroje pusėje. Lietuvų sporto sirgalių, kurie gyvena Amerikoje, be abejo, didžiausias dėmesys bus nukreiptas į lietuvių ir amerikiečių sportininkų pasirodymus.

Jeigu Lietuvos sportininkų pasirodymus čia, Amerikoje, retai matysime (nebent jie laimės aukso medalius), tai JAV olimpiečius šio krašto televizijos stotyse (pagrindinis transliuotojas bus NBC televizijos tinklas) galėsime stebėti kiekvieną dieną nuo rugpjūčio 8 d.

JAV olimpinę rinktinę sudarys beveik 600 sportininkų iš 47 šio krašto valstijų, tarp kurių bus net ir 58 metų amžiaus atletas. Šio krašto rinktinėje yra ir viena lietuvių kilmės sportininkė – Mariel Zagunis, kuri pasirodys fechtavime. Ji, beje, dalyvavo ir Atėnų olimpiadoje ir ten laimėjo aukso medalį. Šios sportininkės, kuri gimusi Beaverton, OR, proseneliai yra atvykę iš Lietuvos, o jos senelis – Leo Zagunis yra gerai žinomas tarp Portland lietuvių.

OLIMPIADA

Beijing parolimpinėse žaidynėse – rekordinė Lietuvos rinktinė

2008 metų Beijing parolimpinėse žaidynėse, kurios vyks rugsėjo 6–17 dienomis, Lietuvai atstovaus rekordinis sportininkų skaičius. Į Beijing vyks 26 atletai, o visą delegaciją, įskaitant ir medikus, trenerius bei vadovus, sudarys 45 žmonės.

Pirmą kartą į parolimpines žaidynes vyks net dvi komandos – pa-

saulio ir Europos čempionė Lietuvos vyrų golbolo komanda bei parolimpinėse žaidynėse pirmą kartą žaisianti Lietuvos moterų tinklinio (sėdint) komanda. Be jų, tarp Lietuvos parolimpiečių bus plaukikai Kęstutis Skučas ir Andrius Bičkauskas, dziudo imtynininkas Jonas Stoškus, lengvaatlečiai Aldona Grigaliūnienė, Rolandas Urbonas, Linas Balsys, Dangutė Skėrienė, Ramunė Adomaitienė, Irena Perminienė, Algirdas Tatalis, Malda Baumgartė.

Prieš ketverius metus Atėnų parolimpinėse žaidynėse Lietuvos sportininkai iškovojo septynis medalius – vieną aukso, vieną sidabro bei 5 bronzos.

Liepos 22 d. Kūno kultūros ir sporto departamente (KKSD) surengtame aptarime Lietuvos parolimpinio komiteto vadovai, parolimpiečių treneriai ir rinktinės vadovai

KKSD generaliniam direktoriui A. Raslanui papasakojo, kaip parolimpiečiai rengiasi žaidynėms. Dauguma jų šiuo metu stovyklauja Lietuvos pajūryje, ne vienas Lietuvos parolimpietis savo jėgas treniruotėse ir varžybose išmėgino su sveikaisiais sportininkais. „Tai duoda didelių rezultatų“, – teigė Lietuvos parolimpinio komiteto prezidentas Vytautas Girnius.

KKSD vadovo A. Raslano nuomone, pasirengimas parolimpinėms žaidynėms koordinuojamas ir vyksta sklandžiai, tačiau dar trūksta didesnės medikų ir mokslininkų pagalbos. Susitikimo metu aptartos parolimpiečiams kylančios problemos bei būdai joms spręsti.

Lietuvos parolimpinė delegacija į Beijing išvyks rugpjūčio 29 dieną.

**Ingrida Petuchovaitė
ELTA**

PARDUODA

**Parduodu 2-jų kambarių
butą Lietuvoje.
Kaina 80,000 dol.**

Tel. 773-952-9187

**Mano laikraštis
Kasdieninis
Nuolatinis
DRAUGAS**

Tel: 773-585-9500 • www.draugas.org

IŠNUOMOJA

**Išnuomojami 2 4 kamb. butai.
Vienas Cicero miestelyje, o kitas
Kedzie ir 66 pl. su baldais. Netoli
parduotuvių. Geras susisiekimas.**

Tel. 708-656-6599

BALTOJI KNYGA

(Nūdienės Lietuvos šviesuolių mintys apie Lietuvą ar jos ateitį)

Nr. 10

Filosofė Jūratė BARANOVA

Jaučiuosi. Bendruomenės jausmas ypač sustiprėja, kai kuriam laikui nutolsti nuo Lietuvos. Imi didžiuotis tuo, ko jokiais sąmoningomis ar valios pastangomis nesi nusipelnęs. Tiesiog tau nutiko gimti šiame pasaulio taške, kuris vadinasi Lietuva, pragyventi čia savo gyvenimą, tapti tuo, kas esi. Gal jauti net ne pasididžiavimą, o dėkingumą. Net ne aišku kam – gal tave ištikusiai lemčiai. Viskas čia yra tavo – sava ir atpažįstama. Netgi lietūs ir liūdesys. Juoda duona. Ežerai. Nelabai draugingi tavo bendrapiliečiai. Tą ypač jauti grįždamas po kelių mėnesių pabuvimo kitur. Daug basčiausi po pasaulį. Paprastai tai buvo akademinės kelionės – stažuotės, konferencijos, profesiniai mainai. Regis, keliavau vien tik tam, kad galėčiau sugrįžti. Įstrin-ga tas išskirtinis laimingumo jausmas, kurį patiri grįždamas namo. Lėktuvas ima leisti Vilniaus oro uoste ir jauti, kaip ima drėkti akys. Pasakai sau: „aš vėl ten, kur man ir priklauso būti“.

Vytautas BUBNYS

Prisipažinsiu, man buvo skaudžios dienos prieš tryliką ar keturiolika metų, kai spaudoje aptikdavau ne vieno garsaus mūsų krepšininko, žaidusio užsienio šalyse, pareiškimus: „O Dieve! Ką Lietuva išsirinko šalies prezidentu! Gėda bus prisipažinti, kad esu lietuvis“. Tai buvo mūsų sporto žvaigždžių nuo olimpo aukštumų paridenami akmenėliai. Šiandien žiniasklaida neretai pasigauna Lietuvą paliekančių vyrų ir moterų pažadus net kreiva akimi neatsigręžti į Lietuvą. Manau, ateis laikas ir jie atsitokės, tačiau jų vaikai tikrai gali niekuomet savo gimtosios žemės nepasigesti.

Aš neįsivaizduoju savo gyvenimo svetur. Dar tarybiniais laikais po pasaulį esu keliavęs nemažai, tačiau kur lankiausi, nors ir kaip gražiai būdavau priimamas, tėvynės, namų, artimųjų, draugų ilgesys apimdavo jau antrą viešnagės savaitę. Labai pamatuotas senas senutėlis posakis: visur gerai, bet namie geriausia. Geriausia ten, kur tavo tėvų ir protėvių gyven-ta, kur kiekvienas žemės grumstelis jų rankom purentas, kur plasta gimtinės dvasia. Žinoma, jeigu nepajėgi jos pajusti, tada tau tėvynė bet kur.

Leonidas DONSKIS

Žinoma, jaučiuosi esąs aktyvus Lietuvos visuomenės narys. Sykiu ir mūsų politinės bendruomenės narys. Lengvai galėčiau su pasididžiavimu ištarti „Aš esu lietuvis ir tuo labai didžiuojuosi“, nes visų pirma didžiuo-

juosi savo mokytoju ir didžiausiu profesiniu autoritetu – didžiu lietuvių išeivijos sociologu ir civilizacijų teoretiku Vytautu Kavoliu. Šito žmogaus dėka aš tapau tuo, kas esu. Didžiuojuosi ir lietuvių tauta, kuri 1991 metais stoisškai ir kilniai laikėsi didžiulės grėsmės akivaizdoje, be jokio smurto ir didingai pasipriešindama brutali-am, baisiam politiniam režimui.

Lietuva mano akyse nusipelno neblėstančios pagarbos ir susižavėjimo jau vien už savo istorinį vaidmenį Sovietų Sąjungos dezintegracijoje – tai Dovydas, nugalėjęs Galijotą. Kaip buvo galima nesididžiuoti Lietuva, kai Kauno „Žalgiris“ triskart iš eilės nugalėjo Sovietų Sąjungos krepšinio rinktinę, vadintą CASK? Kaip galima nesididžiuoti 1972 metų Kaunu ir jaunimu, po Romo Kalantos susidegi-nimo sukilusio prieš sovietinę mės-malę?

Erika DRUNGYTĖ:

Aš esu lietuvis. Ir man dėl to labai gera. Manau, būtų gera ir tuomet, jei būčiau jakutė ar seminolų genties indėnė. Ar galiu didžiuotis prigimtimi, kurią ne aš sau suteikiau? Man nuostabu, kad lietuviybė atėjo pas mane nuo tos akimirkos, kai aš gimiau. Kalbėjau savo kalba, turėjau patriotus senelius, žinojau savo gimtinės istoriją, maištavau prieš sovietinį režimą, dainavau senovines dainas...

Visko man pakako, kad suvokčiau giliausią mūsų prigimties šaknį, baltiškąjį unikalumą, indoeuropietiškąją kultūrą. Dabar verčiu poeziją iš latvių kalbos, kartais nuvykstu į prūsų žemes, aplankau kuršių pėdsakus, ir niekur nenoriu išvykti. Aš lieku Lietuvoj.

Jurga IVANAUSKAITĖ

Prieš kokią dešimtį metų keliau-dama po Himalajus, paklausta iš kur aš, kažkodėl atsakydavau, kad iš Švedijos, ir pradėdavau skiesti niekus apie šalis prie Baltijos jūros. Žodžio „Lithuania“ tuomet beveik niekas – nei rytiečiai, nei vakariečiai – nežinojo, vieni manė, kad tai mano vardas, kiti, kad religija, jaučiausi tarsi būčiau iš niekur ir dėl to man buvo gėda. Dabar ir nieko apie Lietuvą nežinančiam žmogui mielai paaiškinu, iš kokios aš šalies, ir būtinai priduriu, kad didžiuojuosi tuo, kad esu lietuvis. Visuotinės globalizacijos ir totalinės niveliacijos atmosferoje mažos šalys bei mažos tautos man kelia vis didesnę simpatiją, vis dažniau atrodo, kad dėl tokių „mažutėlių“, o ne supervalstybių pasaulis laikosi galutinai neįsprotėjęs ir nesusinaikinęs.

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D. AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

SKELBIMŲ SKYRIAUS
TEL. 773-585-9500

KAIP KALBAME IR RAŠOME

AURELIJA TAMOŠIŪNAITĖ
aurelijat@yahoo.com

Dar kartą dėl brūkšnio ir brūkšnelio

Liepos 18 d. „Kaip kalbame ir rašome“ skyrelyje trumpai aprašiau brūkšnio ir brūkšnelio rašybos skirtumus. Straipsnelyje minėjau, jog didelį brūkšnį „Windows“ operaci-

Šių kompiuterių klaviatūrose skaičiukai dažniausiai yra sužymėti viršuje (nes nešiojamieji kompiuteriai turi mažesnę klaviatūrą). Viršutinės eilutės klavišai dažnai turi ne vieną

nėje sistemoje, naudojant „MS Word“ programą, galima išgauti klavišų deriniu Alt+0150.

Sulaukiau „Draugo“ skaitytojos laiško, kuriame ji klausia, kaip tai padaryti. Visų pirma norėčiau pabrėžti, kad šis derinys veiks tik dirban-tiems su PC kompiuteriais, „Win-dows“ operacine sistema. Tie, kas dir-bate su Mac kompiuteriais, ilgą brūkš-nį galite išgauti daug lengviau, tie-siog klaviatūroje tuo pačiu metu pas-pauskite klavišą „Option“ ir brūkš-nelio klavišą, esantį klaviatūros vir-šutinėje eilutėje. Galite pažaisti, vieną kartą paspauskite brūkšnelio klavišą vieną, kitą kartą kartu spaudžiant ir „Option“. Taip pamatysite, kad gau-nate skirtingo ilgio brūkšnius.

Tačiau grįžkime prie PC. Kaip išgauti mano minėtą derinį? Atsida-rę „MS Word“ programą (ar kitą tekstų redagavimo programą) pas-pauskite klavišą „Alt“ ir laikydami jį nuspaudę kairėje klaviatūros pu-sėje, kur yra skaičių klavišai, surin-kite skaičių derinį 0150. Atminkite, jog „Alt“ klavišas turi būti laiko-mas visą laiką nuspaustas.

Sunkumų gali iškilti tiems, kas turite nešiojamuosius kompiuterius.

funkciją, t. y. žymi ne tik skaičius, bet ir tam tikrus simbolius, o rašant lietuviškai – ir lietuviškas raides (amerikietiškos klaviatūrose). To-dėl jei renkate derinį Alt+0150 su skaičiais, esančiais klaviatūros viršuje, derinys neveiks (bent jau man neveikė). Tuomet belieka įterpti ilgą brūkšnį pasirinkus jį simboliuose (*Insert – Symbol*).

Kita vertus, kai kuriuose nešio-jamuose kompiuteriuose yra galimybė „įsijungti“ skaičių funkcijas ant paprastos klaviatūros (t. y. ant raidžių klavišų), pvz., paspaudus klavišą „Func“ ir klavišą „Num“ viršuje (nežinau, ar visi nešiojamieji kompiuteriai turi šią savybę, bet manasis – taip). Taip „įsijungus“ skaičius – brūkšnio derinys veikia.

Tikiuosi, kad atsakiau į skaity-tojos klausimą. Kita vertus, jei nepavyksta „žaisti“ su deriniais, vi-sa da lieka simbolių lentelė (menu juostoje pasirenkame *Insert – Sym-bol*) arba trumpinimo komandos (*shortcuts*), kai galima pačiam susi-kurti trumpinį, kuriuo rašysime ko-kį nors ženklą. Apie tai galėtų dau-giau parašyti kompiuterių specialis-tai.

Išėivijoje buvimas neatleidžia mūsų nuo pareigų savajai tautai ir savo kultūrai

LAIMA APANAVIČIENĖ

Kiekvienas mūsų turėjome mokytojus – geresnius ir blogesnius, tuos, kuriuos šiandien prisimename ir tuos, kurių nenorime prisiminti. Mokytojais mes vadiname ir tuos, kuriuos susitikome gyvenimo kelyje, nebūtinai mokykloje. Toks mano gyvenimo kelyje sutiktas mokytojas yra Jonas Kavaliūnas, šiandien pažymintis savo gražią, 95-ųjų metų sukaktį.

Be jokios abejonės, Jonas Kavaliūnas yra lituanistinio švietimo JAV patriarchas (Nebijau šio žodžio, nors vertinu ir daugelio kitų, dirbusių ar tebedirbančių šioje srityje, darbą). Vien du didžiuliai darbo vaisiai – PLB Lituanistikos katedros Illinois University įkūrimas (kartu su kitais bendraminčiais) ir Mokytojų tobulinimosi kursų įsteigimas Dainavoje, gyvuojantys tiek metų, rodo, koks pramatus buvo jo žvilgsnis į ateitį. Tai tik du darbo vaisiai. O kur dar kiti darbai?

Visas Jono Kavaliūno gyvenimo kelias susiję su pedagogika. Baigęs Vilniaus universitetą, pedagogines žinias gilino Tuebingen, Purdue, Indiana University, Princenton University. Pradėjęs savo pedagoginę veiklą Lietuvoje, tęsė ją Vokietijoje, vėliau Amerikoje.

Atvykęs į Ameriką ne tik dėstė vokiečių kalbą amerikiečių mokyklose. Jis buvo vienas tų, kuris labai gerai suvokė, kad, norint išlaikyti lietuvių kalbą emigracijoje, neužtenka vien namuose kalbėti su vaikais lietuviškai. Puikiai suprasdamas, kad lietuviška šeima yra švietimo pagrindas, jis taip pat supranto, kad, norint išlaikyti kalbą, reikia žinias susisteminti, sukurti programą, pagal kurią mokiny galėtų kopti mokslo laiptais. Tad „pasiraitojęs rankoves“ kibo į darbą. Sukaupęs gerą patirtį iš Vokietijos 16-osios gimnazijos laikų (1980–1982 metais buvo šios mokyklos direktorius) ir iš darbo amerikietiškoje mokykloje, J. Kavaliūnas, būdamas JAV LB Švietimo tarybos pirmininku, PLB valdybos vicepirmininku švietimui, su didžiausiu užsidegimu, pasitelkęs bendraminčius, kurė lituanistinių mokyklų programas, leido vadovėlius, knygas, skirtas

mokinių užklasiniam skaitymui, rūpinasi patalpomis ir mokyklų išlaikymu. Jis taip pat pats rašo vadovėlius.

Tuo pačiu jis puikiai suvokė, kad reikia rūpintis ir mokytojais, jų profesinio lygio kėlimu. J. Kavaliūnas buvo didžiausias mokytojų kursų savaitės, kuri 1967 metų liepos 30 d. buvo atidaryta Dainavoje, Manches-ter, MI, sumanytojas. Tie kursai gyvuoja iki šios dienos ir tikrai atneša didelę naudą mokytojams. Juose mokytojai ne tik susitinka su kolegomis. Į stovyklą skaityti paskaitų atvyksta prelegentai iš visos Amerikos ir Lietuvos. Savaitė įtemto darbo stovykloje duoda tikrai daug – mokytojai sužino pedagogines ir leidybos naujienas, pasidalina savo darbo patirtimi, paršiveža į mokyklas daug žinių bei minčių.

Kaip jau minėjau, kitas J. Kavaliūno „kūdikis“ – PLB Lituanistikos katedra Illinois University. Praėjo trys dešimtmečiai nuo prof. Rimvydo Šilbajorio pasiūlymo PLB seime 1978 m. įsteigti Lituanistikos katedrą viename iš JAV stambesnių universitetų. 1981 m. gruodžio 20 d. PLB pasirašė Lituanistikos katedros įsteigimo sutartį su Illinois University of Chicago. Taip įsikūrė nuolatinė institucija, nepriklausanti nei nuo studijuojančių skaičiaus, nei nuo universiteto sprendimų. Šis universitetas buvo pasirinktas ne tik todėl, kad Čiakgos apylinkėse gyvena daug lietuvių, bet ir todėl, kad jame jau nuo 1972 m. veikė lituanistinė bakalauro programa.

Katedros įsteigimo lėšų rinkimo vėjus gulė ant J. Kavaliūno pečių. „Kas valstybei universitetas, tas norinčiai išlikti tautinei mažumai yra savas skyrius universitete, mūsų atveju – Lituanistikos katedra. (<...>) Išėivijoje buvimas neatleidžia mūsų nuo pareigų savajai tautai ir savo kultūrai“, – sakė J. Kavaliūnas „Lietuvių dienų“ korespondentui I. Medziukui (1984 m. sausio mėn.). Didelio žmonių pasiaukojimo, Lietuvių Fondo pagalbos dėka šis pasiryžimas buvo įgyvendintas.

„Iš viso suskaičiavau, kad per visus metus Lietuvių kultūros kurso išklausė ne mažiau kaip 500 (pusė tūkstančio!) studentų. Tam tikra jų dalis buvo lietuvių kilmės, bet di-

Jonas Kavaliūnas

Laimos Apanavičienės nuotr.

džiausia dalis – daugybės kitų tautų atstovai. Universitete dėstomas kursas visada sudaro daug daugiau galimybių pažinti Lietuvą nei savarankiškas atsitiktinis interneto panaršymas ar kokia pavienė perskaityta knyga apie lietuvius“, – sako šiomis dienomis katedroje dirbantis profesorius Giedrius Subačius.

Vadinasi didžiulis triūsas neuėjo veltui ir laikas parodė, kad Lituanistikos katedros įsteigimas pasiteisino.

Mokytojo triūsas neliko nepastebėtas. 2002 m. Lietuvoje jam įteiktas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedi-

mino ordino Komandoro kryžiumi, 2001 m. JAV LB Švietimo taryba jį adovanojo nusipelnusio Mokytojo premija.

Ir šiandien Mokytojas nesėdi sudėjęs rankų. Jis daug dirba – tvarko didžiulį archyvą.

Sveikindama Mokytoją su gražia sukaktimi ir linkėdama Jam sveikatos visų lituanistinių mokyklų Amerikoje mokytojų vardu noriu padėkoti už didžiulį triūšą, už meilę mokiniams ir mokyklai, už begalinį rūpestį lituanistiniu švietimu.

Esu dėkinga likimui, lėmusiam savo kelyje sutikti tokį mokytoją.

2008 m. mokytojų tobulinimosi kursai Dainavoje. Paskaitą skaito prelegentė iš Lietuvos dainininkė Veronika Povilionienė.

Š. m. gegužės mėn. pabaigoje viešnagėje pas Joną Kavaliūną. Iš kairės: Čikagos lituanistinės mokyklos direktorė Jūratė Dovilienė, Lemonto Maironio mokyklos direktorė Audronė Elvikienė, Jonas Kavaliūnas ir šių eilučių autorė.

Gedimino Kavaliūno nuotr.

JAV LB Švietimo taryba organizuoja mokytojų kursus

tema

„Pedagoginė filosofija ir mokymosi teorija“

rugpjūčio 29 – rugsėjo 1 dienomis

Nekalto Prasidėjimo Vargdinių seserų vienuolyno patalpose,
600 Liberty Hwy., Putnam, CT 06260. Tel. 860-928-7955

Pagrindinė prelegentė dr. Audronė Skrupskenienė, dėstanti University of South Carolina Pedagogikos departamente, kalbės apie mokymo teoriją (Learning theory) ir tai sujungs su pedagogine filosofija bei kaip konkrečiai ją galima pritaikyti mokymo procese.

Registracijos anketas rasite JAV LB Švietimo tarybos tinklalapyje:

www.svietimotaryba.com

Užpildytas anketas siųsti adresu: Dr. Edward Bubnys, 289 Abbott Run Valley Road, Cumberland, RI 02864-3253 arba el. paštu:

edward.bubnys@cox.net

Su klausimais kreiptis į Daivą Navickienę:

donavickas95@hotmail.com

Atkelta iš 5psl. dalyvavo Pristovėnų mūšy ir vėliau užimant Ukmergę. Ukmergėje ji perejo į Parčevskio vadovaujamą dalinį, kuris bandė pulti Vilnių. Atvykus Lietuvon gen. A. Gelgaudui ir Chlapovskiui sukilėliai buvo perorganizuoti į reguliarius pulkus. E. Pliaterytė gavo kapitono laipsnį ir buvo paskirta 1-ojo lietuviško pulko (kitai vad. 25-uuju pulku) kuopos vade. Su savo pulku birželio 25 d. dalyvavo Kauno kautynėse, kur vos nepateko į nelaisvę. Vėliau su tuo pulku lydėjo kariuomenės gurguoles iš Raseinių į Šiaulių pusę. Pakeliui miške prie Šiaulėnų pulkas buvo rusų užpultas ir nugalėtas. Pranešime apie Šiaulėnų mūšį gen. Gelgaudas pabrėžė E. Pliaterytės drąsą ir šaltakraujiškumą kautynių metu. Sukilėlių kariuomenei liepą pereinant prūsų sieną E. Pliaterytė atsakė bėgti į užsienį ir drauge su C. Pliateriu ir Marija Rašanavičiute norėjo pasiekti Lenkiją, kur sukilimas tebesitęsė. Bėgdama per Užnemunę susirgo, pirma buvo paguldyta eigulio

troboje, o paskui Justinavos dvare (Kapčiamiesčio vls.), kur ir mirė gruodžio 23 d. Palaidota Kapčiamiestyje.

E. Pliaterytė išgarsėjo savo garisiais žygiais. Jos narsumui ir pasišventimui priminti yra parašyta eilėraščių penkiomis kalbomis: Adomo Mickevičiaus „Śmierć półkownika”; anglų kalba – Louise Anna Twamley „To the Memory of the Countess Emilia Plater”; prancūzų kalba – „Couronne Poétique”; vokiečių kalba – „Die Gräfin Plater” ir italų – „Sulla tomba de Emilia Plater”.

1842 m. New York anglų kalba buvo išleista jos biografija. Tarp knygų globėjų buvo ir JAV prezidentas Tyler, buvęs prezidentas Van Buren ir daug kitų valstybės vyrų, politikų ir karių. E. Pliaterytės gyvenimas pavaizduotas ir grožinės literatūros veikaluose: Vienuolio dramoje „1831 metai” (pastatyta Valstybės teatre 1939 m. kovo 7 d.) ir W. Gasiorowski biografiniame romane „Emilija Plater”.

Paminklas E. Pliaterytei Kapčiamiestyje.

EMIGRANTŲ GRĮŽIMAS

Atkelta iš 3 psl. Geriausiu atveju dėmesys išeiviams laikomas kaip viešųjų ryšių priemonė, neva reikia kažką gero padaryti prieš rinkimus užsienio lietuviams ir tikėtis iš jų balsų. Arba rengiantis prezidento rinkimams vienai ministrei pasišvaistyti ir aplankyti tuos išeivius kokiaj Ispanijoje. Bet sisteminio požiūrio beveik nėra. Vis dar gyvename rūpesčiais tos tautos dalies, kuri yra geografinėje Lietuvos teritorijoje, o juk jau esame tapę diasporos tauta. Ir ką su tuo daryti, Lietuvos valstybė visai nemąsto. Nors santykių su išeivija strategijoje, kurią rengiant pats dalyvavau, buvo iškelta globalios Lietuvos mintys, bet ji netapo Lietuvos politikos atspirties tašku, reiškiančiu, kad reikia permąstyti visus mūsų tautos gyvavimo principus. O tai būtų buvę Lietuvai itin naudinga, būtų leidę globalizaci-

jos procesus pasukti sau reikalinga kryptimi. Tas mąstymo lėtumas mums dar atsilieps.

– **Tačiau neseniai Vyriausybė patvirtino Ilgalaikę Lietuvos valstybės santykių su užsienio lietuviais strategiją, kuri nurodys, kaip turime elgtis su užsienio lietuviais artimiausius dvylika metų.**

– Tai galiu pavadinti tokiu tipišku Lietuvos valstybės ėjimu atgal. Strateginių studijų centras parašė ganėtinai neblogą santykių su išeivija strategiją. Tačiau jau rašymo metu TMID ėmėsi ją koreguoti taip, kad pritemptų prie savo kurpalio. Pvz., buvo nustatyti keli institucinės veiklos scenarijai ir pagal vieną jų pagrindinės darbo su išeiviais funkcijos perduodamos Užsienio reikalų ministerijai. Tačiau TMID tam prieštaravo. Galiausiai iš tos strategijos buvo išmesta viskas, kas geriausia, o tai, kas

Lietuvybės misijos kukliam darbuotojui

A † A VIKTORUI KUČUI

iškeliavus Amžinybėn, giliai užjaučiame jo žmoną REGINĄ, energingą visuomenininkę, vaikus LINĄ ir VIKTORIJĄ su šeimomis.

Alė ir Antanas Razmai

A † A SIMON MANKUS

Nuliūdę liko: vaikai Denise (Hector) Barrera; Danny (Micheline); Frances (James) Borskie; Kenneth (Carol) ir Dennis (Kari) Mankus; anūkai James, Michael Borskie; Rebecca, Andrea, Cheyenne Mankus; daug sūnėnų ir dukterėčių bei kiti giminės Lietuvoje.

A. a. Simon buvo vyras a. a. Luise Mankus (Schneider) ir senelis a. a. Dakota Mankus.

Velionis buvo pašarvotas ketvirtadienį, liepos 31 d. nuo 3 v. p. p. iki 9 v. v. Andrew J. McGann & Son laidojimo namuose, 10727 S. Pulaski Rd., Chicago, IL.

Laidotuvės penktadienį, rugpjūčio 1 d. Iš laidojimo namų 9:15 val. ryto velionis atlydėtas į St. Gerald bažnyčią, kurioje 10 val. ryto aukojamos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių a. a. Simon palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Tel. 773-783-7700.

Nuliūdę artimieji

naudinga TMID, buvo palikta. Pasikeitus valdžiai reiks siekti, kad ta strategija būtų nedelsiant panaikinta ir tiek. Toji strategija tik įtvirtina esamą santykių modelį, kuris yra tikrai nepakankamas. Tai, kas joje buvo naujo, buvo kruopščiai išvalyta ir palikta tik tai, kas naudinga Antanui Petrauskui, kuris vadovauja minėtam departamentui.

– **Ant nosies Seimo rinkimai. Jau iškelta pirmoji užsienio lietuvių kandidatė juose. Girdime apie įvairias išeivius balsuoti skatinančias pastangas. Kita vertus, girdime ir tokių balsų, kad nėra teisinga, jog valdžią čia gyvenantiems renka užsienio lietuviai. Net dažnai mums pavyzdžiu tampantys airiai savo rinkimuose leidžia balsuoti tik šalyje gyvenantiems ariams. Taip pat diskutuojama ir apie tai, kad užsienio lietuviai turėtų Seime turėti kokius 10 parlamentarų, nes svetur gyvena bent koks pusmilijonis mūsų tautiečių. Visgi skeptikai sako, kad to leisti negalima, nes paprastai iš 0,5 mln. balsuoja vos keli tūkstančiai.**

– Pagrįstiems užsienio lietuvių norams labiausiai trukdo demokratiškos trūkumas, jie atstovaujami visiškai neproporcingai atsižvelgiant į jų skaičių. Šiuose Seimo rinkimuose dar nieko iš esmės naujo nematysime, nes nepakako politinės valios. Nors ir gaila, kad dar neturėsime elektroninio balsavimo, tačiau negalėjome jo leisti, kai matome, kad Vyriausioji rinkimų komisija nesugeba susidoroti su rinkimų pažeidimais net ne virtualioje, o realioje erdve. Tad tai nebuvo veiksmas prieš užsienio lietuvių, o tiesiog mūsų pačių neįgalumo pripažinimas. Manau, kad kol veiks šios sudėties Vyriausioji rinkimų ko-

misija ir su tokiu vadovu, jokių ryškesnių žingsnių nebus žengta. Tačiau kitiems rinkimams, prezidento rinkimams jau reikėtų kreipti dėmesį į priartėjimą prie pačių išeivių. Reikia balsavimo ne tik ambasadose ir konsulatuose, bet apskritai visur, kur yra didelis susitelkimas Lietuvos piliečių.

Džiugu, kad jau yra pastangų, skatinančių apskritai balsuoti išeivius rinkimuose. Tačiau matome, kad valstybė iš savo pusės nedaro atitinkamų žingsnių, pasitinkant tas pastangas. (...)

Manau, kad dar kitame Seime jau turėtume turėti išeivių atstovus. Vertėtų įkurti dvi rinkimų apygardas, viena būtų skirta senajai išeivijai, o kita naująjai, nes jos turi skirtingus poreikius. Tai sociologiškai perskeltų užsienio lietuvių į du blokus: naująją išeiviją senajame pasaulyje ir senąją išeiviją naujajame pasaulyje. (...)

Kalbant apie kitą jūsų klausimo dalį, galima pasakyti, jog pasaulio praktikoje yra įvairių sprendimų. Mūsų atveju lemiamas dalykas yra pilietybė, jos turėjimas suteikia ir teisę bei pareigą balsuoti. Kita vertus, Lietuvoje balsuoja ir kaliniai – žmonės, kurie nusižengė įstatymams. Jie turi teisę rinkti įstatymų leidėjus. Tad nemanau, kad išeiviai tos teisės turėtų netekti vien todėl, kad gyvenimas juos nubloškė svetur. Manau, kad tas politinio ryšio išlaikymas yra apskritai svarbus ryšio su Tėvyne išlaikymui. (...) Jei didžioji dalis emigrantų balsuotų, tai politinė pusiausvyrą tikrai pasikeistų į rimtą, tradicinių partijų pusę. Tad užsienio lietuvių grįžimas į politinę erdvę būtų labai sveikas.

Kalbino
Deimantė Dokšaitė
(sutrumpinta)

♦**Mieli „Draugo” skaitytojai,** pranešame, kad rugpjūčio mėnesį dienraščio priedas „Kultūra. Menas, literatūra, mokslas” neišeis. Priedo redakcija atostogauja.

♦**Švč. Mergelės Marijos į Dangų Ėmimo šventės – Žolinių** proga rugpjūčio 16 d., šeštadienį, ALRK moterų sąjungos 3 kuopa ruošia išvyką į Botanikos sodą. Norintys dalyvauti išvykoje prašome skambinti tel.: 708-974-0745 (Regina Jautokaitė) arba 773-582-7452 (Angela Leščinskienė).

♦**Cicero Šv. Antano lietuvių pa-**rapija minės Šv. Marijos su Kūdikiu Šiluvoje 400 metų apsidieikimo jubiliejų rugpjūčio 17 d. Minėjimui vadovaus kun. dr. Kęstutis Trimakas. Bažnytinio choro pirmininkė Jonė Bobinienė ir muzikė vargonininkė Vilma Meilutytė ruošia šioms šv. Mišioms skirtas giesmes. Cicero lietuviai į šį minėjimą kviečia buvusius parapijos narius ir svečius iš kitų apylinkių. Visi kartu pasimelsime ir pasivaišinsime.

♦**Amerikos lietuvių Tautinės są-**jungos Čikagos skyrius rugpjūčio 24 d., sekmadienį, 12 val. p. p. Ateitininkų namuose (12690 Archer Ave., Lemont, IL 60439) ruošia gegužinę. Visų laukia skanus maistas, loterija ir smagi muzika. Kviečiame atvykti.

♦**Ziono lietuvių liuteronų pa-**rapija prie vaikų darželio „Spindulėlis” atidaro paruošiamąją klasę (Kindergarten class), kurioje mokslo metai prasidės rugpjūčio 25 dieną. Priimame 5 metų vaikus, kurie kitais metais ruošiasi eiti į pirmą klasę. Dėl registracijos ir kainų skambinkite tel.: 708-422-1433. Mūsų adresas: 9000 S. Menard Ave., Oak Lawn, IL 60453.

♦**Santaros–Šviesos 55-jame su-**vaziavime vyks apskrito stalo diskusija „Lietuvių kalba Amerikoje”. Joje dalyvaus Čikagos lituanistinės mokyklos direktorės pavaduotoja Laima Apanavičienė, Čikagos lituanistinės mokyklos mokytoja Kristina Lapienytė-Bareikienė. Diskusiją ves Aurelija Tamošiūnaitė.

♦**Tęsiasi vaikučių registracija į** lietuvišką vaikų darželį „Spindulėlis”

naujiems mokslo metams. Priimame vaikus nuo 3 metų amžiaus. Telefonas registracijai 708-422-1433. Mūsų adresas: 9000 S. Menard Ave., Oak Lawn, IL 60453.

♦**Maironio lituanistinė mokykla** Lemonte ieško tautinių šokių mokytojo/os 2008–2009 mokslo metams darbui su aukštesniosios ar žemesniosios mokyklos mokiniais. Pamos vyksta kas antrą savaitę. Daugiau informacijos suteiks Maironio mokyklos tautinių šokių koordinatore Violeta Fabianovich tel.: 708-422-3556.

♦**„Draugo” administracija pra-**neša, kad skelbta „Draugo” gegužinė neįvyks.

IŠ ARTI IR TOLI ...

♦**Rugpjūčio 9 d., šeštadienį,** visus kviečiame į Beverly Shores Amerikos lietuvių klubo organizuojamą gegužinę, kuri vyks Beverly Shores Lituanikos parke. Kviečiame prie Dariaus ir Girėno paminklo atsivežti vasarą ir pabendrauti gražioje gamtoje. Gardūs pietūs, gėrimai, muzika, loterija. Pradžia 1 val. p.p.

♦**Rugpjūčio 24 d. – 31 dienomis** Neringos stovykloje, Vermont ruošiamą kūrybinę stovyklą suaugusiems „Meno8Dienos”. Daugiau informacijos: www.neringa.org

♦**Lietuvos Užsienio reikalų mi-**nisterija skelbia fotografijų konkursą „Lietuvos tūkstantmečio istorija architektūroje” ir kviečia visus Lietuvos gyventojus, užsienyje gyvenančius lietuvius jame dalyvauti. Skaitmenines nuotraukas iki rugsėjo 1 dienos prašome siųsti el. pašto adresu: konkursas@urm.lt

Maloniai kviečiame jus į šių metų PLC gegužinę, kuri įvyks rugpjūčio 17 d. po 11 val. r. šv. Mišių Pal. J. Matulaičio misijoje. Visus kviečiame susitikti su draugais, skaniai pavalgyti ir pasidžiaugti smagia muzika.

„Draugo” 99-ųjų metų sukakties pokylis spalio 25 d., šeštadienį, Willowbrook pokylių salėje

Pokilyje dalyvaus garbės svečias Kauno metropolitas arkivys-kupas Sigitas Tamkevičius.
Bilietus į pokylį galima įsigyti „Draugo” administracijoje, 4545 West 63rd Street, Chicago, IL 60629. Tel.: 773-585-9500.

XII Teatro festivalis 2008 m., spalio 10–12 dienomis

Jaunimo centro didžiojoje salėje
5600 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636-1039

Lietuviškas teatras gyvuoja Amerikoje.

Kas ketveri metai JAV LB Kultūros taryba sustiprina šią ypatingą lietuviško gyvastingumo išraišką sukviesdama teatrų sambūrius iš visos Amerikos ir Kanados į Lietuviško teatro festivalį.

Dalyvauti šių metų festivalyje jau panoro teatrų grupės iš Čikagos, Los Angeles, Floridos, Toronto ir Detroito.

Turint klausimų, prašome kreiptis į Dalę Lukienę, JAV LB Kultūros tarybos pirmininkę tel.: 301-598-6657 arba el. paštu: dalelukas@verizon.net

Daugiau informacijos – www.teatrofestivalis.com

Grožinės literatūros konkursas

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga Lietuvos vardo pirmą kartą Kvedlinburgo analuose 1009 metais paminėjimo proga ir tūkstantmečio jubiliejui pagerbti skelbia romano konkursą.

Skiriamos trys premijos:

- I – 5,000 dol.
- II – 3,000 dol.
- II – 2,000 dol.

Tema kūrėjams: „Lietuvai – tūkstantis metų!” (Mes didžiuojamės tūkstančio metų istorija ir šimtmečiais kurta tautine kultūra)

Laikas: Paskutinė kūrinio išsiuntimo data oro paštu – 2009 m. birželio 30 d. Prašome nelaukti ir kūrinius siųsti anksčiau.

Kūrinius siųsti: ALTS, Konkursui
2711 West 71 st Street
Chicago, IL 60629
USA

Teksto paruošimas: Konkursui siunčiamas kūrinys turi būti ne mažiau 200 puslapių, parašytas spausdinimo mašinėle arba kompiuteriu, pasirašytas slapyvardžiu. Slapyvardis turi būti užrašytas ant atskiro užklijuoto voko, į kurį reikia įdėti savo kortelę su vardu, pavarde, adresu, telefonu ir fakso numeriu. Tik laimėjusio rašytojo vokus bus atidarytas. Nepremijuoti kūriniai negražinami.

Vertinimo komisija:

Danutė Bindokienė
dr. Jonas Jasaitis
Petras Pavilionis
Stasė Petersonienė
Vytautas Volertas

Premijų įteikimas:

Lietuvių literatūros šventėje Čikagoje, JAV, Kovo 11-osios – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventės metu

Ieškome žmogaus, kuris parūpintų reklamas ir skelbimus į „Draugo” dienraščio puslapius. Dėl sąlygų prašome skambinti Silvijai

tel.: 773-585-9500

O. Dalindaitė, gyvenanti **Toronto, ONT, Kanadoje,** užsiprenumeravo „Draugą” dar metams ir kartu paaukojo laikraščio leidybai paremti dosnią 285 dol. auką. Nuoširdžiai dėkojame už Jūsų dosnumą ir paramą. Ji mums labai svarbi.

Pijus Stončius, gyvenantis **Orland Park, IL,** pratęsė metinę „Draugo” prenumeratą ir paaukojo 50 dol. auką. Esame labai dėkingi už Jūsų paramą.

Spaudos apžvalga

„Į Laisvę”

I LAISVĘ

2008. balandis. birželis

Nr. 1608 (197)

Žurnalo „Į laisvę” balandžio-birželio mėn. numeris kaip visada įdomus. „Nuomonių” skylyje pasisako Kęstutis Skrupskelis („Laikinoji vyriausybė ir aktyvistai: naujas dokumentas”); Vytautas Volertas („Metų matematika”), Eligijus Masiulis (pokalbis su redaktoriumi Vidmantu Vitkausku). „Portretuose” ši kartą rašoma apie anapilin išėjusį didelį Lietuvos mylėtoją Petrą Kisielių.

„Laikas ir idėjos” spausdina Mindaugo Bloznelio prisiminimus apie Adolfą Damušį, kurio 100-metį šiemet minėjome. Juozas Polikaitis rašo apie išeivijos jaunimą kun. Stasio Ylos ir dr. Adolfo Damušio visuomeninėje veikloje. Apie Antaną Maceiną rašo Vidmantas Valiušaitis. Kelis epizodus iš tremties prisiminimų pateikia Mindaugas Babonas skylyje „Praeitį ir dabartį”, o Vladas Meškauskas ten pat rašo apie gen. Joną Žemaitį-Vytautą. Alfredas Guščius dalijasi išpuodžiais apie perskaitytą Izidoriaus Ignatavičiaus knygą „Bet širdies nepavogė”, išleistą leidyklos „Trys žvaigždutės”, Vilniuje, 2006 m.

„Knygų lentynoje” – „Ateitininkų pėdsakais: Ateitininkų federacija išeivijoje 1945–1970 m.”; „Nors mirksnį ties Lietuva miela”; „Tėvynės ilgesys”.

Yra ir daugiau įdomios medžiagos.

Viršelyje – gen. Jono Žemaičio-Vytauto nuotrauka.

Žurnalą leidžia Lietuviškų studijų centras, talkinant Į Laisvę fondo lietuviškai kultūrai ugdyti (JAV) Lietuvos filialui.

Kaina JAV – 6 dol.

Paruošė L. A.